

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Poligráf

VIII. évfolyam 4. szám 1998. december 14.

IT-EMLÉKEZETŐ

1998. december 1-jei ülésről

Jelen voltak:

Meichl Márton, Csombókné - Más
 Kálvin Ottóné - első
 Jelinek Adrienn, Tőkei Józsefné - Szmar10
 Steili Eszter, Dr. Huszár András - LeG-o.
 Petravich Márk - Gix-R
 Tarján Zsoltné - PsychO
 Kelár Rafael - Hamis
 Levezető elnök: Jelinek Adrienn - Szmar10

Bohács Rita, Kovács Judit - KANDi
 Gyöngyösi Dóra, Farkas Beatrix - DeHÁt
 Szarka Eszter - Munkásosztály
 Gavallér Csaba, Jakab Judit, Puskás Aurél,
 Szász Kata - tanárok
 Szikra Csaba - DÖK
 Meichl Gergely, Schittler Mátyás - vendégek

Napirendi pontok:

1. Beszámoló a Politechnikum Alapítvány Kuratóriumának legutóbbi üléséről; új kuratóriumi diáktag megválasztása;
2. a rendezvénykódex előterjesztésének megvitatása, majd döntés;
3. az iskolai munkaidőt érintő új népszavazás előkészítése, a szavazólap véglegesítése;
4. a 30 tulajdonságot tartalmazó értéklista alapján kialakított politotechnikumi értékrend
5. eltelt egy negyedév - az első két hónap értékelése a statisztikák tükrében;

1. Schittler Mátyás, volt politotechnikumi diák tájékoztatott minket a kuratóriumi ülésen elhangzott hatékony iskolamodell-előterjesztés fogadtatásáról, azokról a tényezőkről, melyeket a Kuratórium foganatosítani kíván az új iskolaszervezet beindulásakor. Ezután új kuratóriumi tagot választottunk Bohács Rita személyében. Ritán kívül Jelinek Adriennre és Kelár Rafaelre lehetett szavazni.

2. A második napirendi pontban Gavallér Csaba előterjesztésében hallhattunk részletes tájékoztatást a Rendezvénykódexről, mely a rendezvény típusa szerint pontosan tartalmazza a szervezési feladatokat. A beadvány-javaslatot néhány kiegészítéssel az IT jóváhagyta. A jövőben a rendezvényszervezőknek az 1. sz. mellékletben látható „Rendezvénykódex” szempontjainak figyelembevételével kell a programokat megszervezni. A jóváhagyás a koordinációs bizottság hatáskörébe tartozik.

3. E napirendi pontban Csaba /tanerő/ részletesen értelmezte az iskolai időrendről szóló szavazólap kérdéseit. John Conyersszel ketten kidolgoztak egy matematikai módszert, mellyel a szavazatok alapján valamilyen kompromisszumot tudnának létrehozni a két tábor között - ha szükséges. Arra törekednek, hogy olyan köztes megoldást teremtsenek, amely mindenkinek elfogadható.

A jelenlevők javaslatokat tettek a szavazással kapcsolatban:

- az osztályfőnökök tanítási idő alatt osszák ki a lapot, és rögtön szedjék be azt,
- ha a szavazás sikertelen, akkor a döntés joga szálljon vissza az IT-re,
- tartózkodni, üres lapot beadni ne lehessen,
- a tanerő nagyobb szavazati számmal rendelkezzen.

A javaslatokat az utolsó kettő kivételével az IT elfogadta.

(Az ügydöntő népszavazás eredménye a 2. sz. mellékletben olvasható.)

4. Szász Kata tájékoztatott a 2. -számban megjelent és az iskolapolgárok véleményét kikérő, tulajdonságlistát tartalmazó felmérés „eredményéről”. Mivel összesen hét válasz érkezett a felhívásra, az értékelés túlságosan formális lenne. (Akit mégis érdekel az „iskolai értékrend”, keresse Szász Katát!)

5. Jakab Judit ismertette az új vizsgarendszer és az első negyedév értékelését. A felmérések alapján 11-gyel többen éltek a javítás lehetőségével a KOKEBI bevezetése óta. Az osztályok vizsga utáni eredményei 2-3 tizeddel lettek jobbakként, mint a szorgalmi időszak jégei. Ugyanakkor az iskolaátlag romlott a tavalyi első negyed eredményeihez képest. Akkor 3,59 volt, most 3,57 a Politechnikum tanulmányi átlaga az első negyedév végén. Feltűnően megnőtt az elsősök vizsgáinak száma. 1997 novemberében 35-en vizsgáztak, idén 97-en. Tavaly 7 gépírás és 1 informatika jegyet kívántak ja-

vítani, 1998-ban pedig 22 gépirás és 16 informatika osztályzatot. Az idei ötödév a múlt évihez képest - az első negyedben - gyengébben szerepelt.

A legközelebb IT-ülés időpontja: 1999. január 12.

Gyöngyösi Dóra

I.számú melléklet

RENDEZVÉNYKÓDEX

AVAGY

HOGYAN ÉRDEMES BULIT SZERVEZNI ?

AZ ALÁBBIKBAN EGY SOR OLYAN TEENDŐ OLVASHATÓ, AMELYEKET SOKAN FONTOSNAK GONDOLTUNK E LISTA ÖSSZEÁLLÍTÁSOKOR. SZERETTÜK VOLNA MEGOSZTANI SOK ÉV, SOK BULI TAPASZTALATÁT A MAJDANI SZERVEZŐKKEL, HOGY NE KERÜLJENEK OLYAN VÁRATLAN, NEM KÍVÁNT HELYZÉTEKBE, MINT AZELŐTT NÉHÁNYAN. EZ NEM SZÁMONKÉRÉS, NEM ELLENŐRZÉS, CSAK AJÁNLÁS. EZ A KÓDEX SEGÍTSÉG LEHET A SZERVEZŐKNEK, AZ ENGEDÉLYEZŐNEK (KOORDINÁCIÓS BIZOTTMÁNY) ÉS - A RENDEZVÉNY SIMA LEBONYOLÍTÁSA RÉVÉN - A BULI RÉSZTVEVŐINEK IS. FELHASZNÁLHATJÁTOK EZT AZ ÍVET VÁLTOZATLAN FORMÁBAN IS, DE MINTÁUL IS SZOLGÁLHAT.

HA VAN ÚJ TAPASZTALATOD, JAVASLATOD A LISTA KIEGÉSZÍTÉSÉRE, AKKOR JELEZD, HOGY MÁSOK IS KÖNNYEBBEN BOLDOGULJANAK !

FIGYELMESEN OLVASSÁTOK VÉGIG, TÖLTSETEK KI, ÉS EGYEZTETÉS CÉLJÁBÓL LEGKÉSŐBB A BULI ELŐTT 14 NAPPA ADJÁTOK ÁT A KOORDINÁCIÓS BIZOTTMÁNYNAK !

A RENDEZVÉNY IDŐPONTJA:

A SZERVEZŐ CSOPORT:

FELELŐS SZERVEZŐ(K):

A BULI TANÁR-VÉDNŐKE:

A RENDEZŐ CSOPORT: .....

A RENDEZVÉNY IDŐPONTJA: KEZDŐDIK: ..... VÉGZŐDIK: .....

A RENDEZVÉNY ANYAGI FELELŐSE(I): .....

KIK VESZNEK RÉSZT ? (KÜLSŐSŐK, BELSŐSŐK, ...

KI HÁNY VENDÉGET HOZHAT ...): .....

A RÉSZTVEVŐK TERVEZETT LÉTSZÁMA: ..... FŐ

VENDÉGEK ÉRKEZÉSI, TÁVOZÁSI IDEJE: .....

KAPUK, BEJÁRATOK (MIKOR, MELYIK HASZNÁLHATÓ, MELYIK NEM, ÓRZÉS, ZÁRÁS ...): .....

.....

A RENDEZVÉNY HELYSZÍNE, HELYSÉGEK, TERVEZETT PROGRAMOK

HELYSZÍN	PROGRAM	PROGRAMGAZDA

BÜFÉ-ELLÁTÁS MEGSZERVEZÉSE: .....

KÖLTSÉGVETÉS, BELÉPŐJEGY: .....

DOHÁNYZÓHELY: .....

MOSDÓK, WC-K: .....

ALVÁS A POLIBAN (MELY TERMIEKBEN, METTŐL MEDDIG, LÉTSZÁM ...): .....

☞ FŐÉPÜLET ZÁRÁSA .....

☞ A BENT ALVÁS OKA .....

RENDRAKÁS, TAKARÍTÁS (KI MIT VÁLLAL): .....

HANGOSÍTÁS, TECHNIKA: .....

EGYÉB FELADATOK (AMI MEGVAN, PÉPÁLD KI!)

- EGYEZTETÉS A TORNAHÁZ FELELŐSEVEL, ÁTADÁS-ÁTVÉTEL
- A KAPUKNÁL, A HELYSZÍNEKEN AZ ÜGYELETI REND KIFÜGGESZTÉSE
- EGYEZTETÉS A GONDNOKKAL (SZEMETESZSÁK, MOSDÓK ELLÁTÁSA, ...)
- PORTAI SZOLGÁLAT ÉRTESÍTÉSE, FELADATA
- A RENDEZVÉNY HIRDETÉSE, REKLÁMOZÁSA, TÁJÉKOZTATÁS A PROGRAMOKRÓL
- ÁRAMFORRÁSOK, HOSSZABBÍTÓK
- EGYEZTETÉS A VENDÉG FELLÉPŐKKEL
- VENDÉGEK FOGADÁSA (ÖLTÖZŐ, KAJA, ...)
- RENDŐRSÉG ÉRTESÍTÉSE, BEJELENTÉS)

A HELYSZÍNEK BIZTOSÍTÁSA, ŐRZÉSE

A RENDEZŐK NEVE, IDŐBEOSZTÁSA:

HELYSZÍN	IDŐ					

A RENDEZŐK FELADATAI, ALÁÍRÁSUK:

HELYSZÍN	FELADAT	ALÁÍRÁS
.....	.....	.....

A FELÜGYELŐ TANÁROK (SZÜLŐK), BEOSZTÁSUK (MINTA):

HELYSZÍN	IDŐ					

A FELKÉRT TANÁROK FELADATAI, ALÁÍRÁSUK:

HELYSZÍN	FELADAT	ALÁÍRÁS
.....	.....	.....

A KOORDINÁCIÓS BIZOTTMÁNY ÁLLÁSPONTJA:

A FELELŐS SZERVEZŐ(K)
ALÁÍRÁSA:

ELDÖNTETTÜNK ...

1998. december 7-én, hétfőn szavaztak az iskolapolgárok a napirendről. Az eredmény a mellékelt összesítésen látható.

Tehát az IT december 1-jén hozott döntésének alapján (misperint ha egy kezdési időpontra több IGEN és kevesebb NEM szavazat érkezik, mint a másik kettőre összesen, akkor azt az IT döntésnek tekinti) a tanév második félévében a Politechnikumban továbbra is **8 órakor kezdődik a tanítás**. Mivel az IT nem kívánta felülbírálni a szünetekről való szavazás eredményét, **maradnak a 10 perces szünetek** is a tanév végéig. A szavazás egyértelmősége miatt a III., ill. IV. kérdés eredményére nincs szükség a döntéshozatalhoz.

Szavazott 251 diák, 43 tanár és a Politechnikum 23 egyéb dolgozója. Nem szavazott 17 diák (hiányzás miatt) és 1 tanár. Az I. kérdésnél 5, a III. kérdésnél 26 érvénytelen szavazat érkezett.

Köszönjük Petravich Márknak a szavazatok összeszámlálásához nyújtott segítségét.

Gavallér Csaba, John Convers

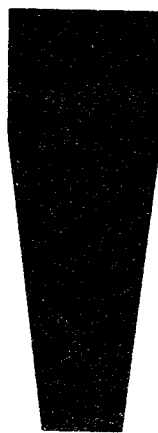
1 nap

RÖPI

Röplabdabarátok Találkozója

Közgazdasági Politechnikum
1999. január 8-9.

Jelentkezz HAÁSZ FERINÉL január 5-ig!

SZAVAZÓLAP A NAPIRENDRŐL

I. MIKOR KEZDŐDJÖN A POLIBAN A TANÍTÁS ?

Az alábbi táblázat 5 mezőjébe *összesen két* voksot tehetsz.

Vagy 2 IGEN-t, vagy 1 IGEN-t és 1 NEM-et jelölj, vagyis

NEM szavazatod összesen 1 lehet !

Szerepelhet két IGEN egy mezőben is.

	IGEN	NEM
8:00	234	84
8:15	77	X
8:30	119	95

Összesen 1 db NEM szavazat lehet

II. MELYIK SZÜNETRENDET TÁMOGATOD ?

A) 10 perces szünetek, 1 db 25 perces ebédszünet	163
B) 15 perces szünetek, 1 db 25 perces ebédszünet	156

III. A DÖNTÉSED SZEMPONTJAI

Az alábbi szempontok között **összesen 10 pontot** kell elosztanod fontosságuk arányában, azaz amelyik fontosabb, oda több pontot, amelyik kevésbé, oda kevesebb (akár 0) pontot írsz !

A) Minél hamarabb legyen vége a tanításnak.	48%
B) Később kezdődjön a tanítás.	23%
C) Legyenek hosszabbak az órák közti szünetek.	29%

IV. LEGKÉSŐBB MIKOR VÉGGZŐDJÖN A TANÍTÁS ?

Írd le, hogy melyik az a legkésőbbi időpont, amelyik számodra elfogadható, mint a tanítás befejezésének időpontja.

Csak 14:05 és 14:55 közötti időpontot választhatsz !

14:27

Christmas in the United States

This is the last *Poligráf* before Christmas, and Adrienne (the Head of the Language Department and my boss) said it would be a good idea to write a short article about Christmas in America. Her wish is my command, so here goes!

In many ways, Christmas in the United States is the same as Christmas in Hungary (or Germany, or anywhere else). We decorate Christmas trees (I'll say more about that in a minute), sing Christmas songs (they are called Christmas carols in English, and a lot of them are sung in Hungary, too, with different words), buy Christmas presents, and so on. The 'spirit' of Christmas is the same - everyone tries to be friendly and to think only good thoughts.

Some things are different, of course. One thing is when the 'Christmas season' begins. In Europe, I have noticed that a lot of shops begin putting up their Christmas decorations at the beginning of November. In America, we always celebrate 'Thanksgiving' on the fourth Thursday in November. This holiday is almost more important than Christmas; Thanksgiving is the time when the whole family comes together - grandparents, grandchildren, aunts, uncles and cousins, often with close friends who don't have families to celebrate with - and eats incredible amounts of food. This is not a religious holiday, but it is the time when we all feel grateful for the things that life has given us: our family and loved ones, our homes and friends, our food and more food. This holiday is so important that Christmas cannot begin until after it - so on the next day, Friday, every shop in the United States is suddenly full of red and green decorations.

Christmas is a religious holiday, of course, the day we celebrate the birth of Jesus Christ. Most Americans are Christians, but a lot aren't. Some of the people who are not Christian still celebrate Christmas, and some don't. A lot of people celebrate winter holidays from other religions. For this reason, most shops don't write 'Merry Christmas' on the shop window, but 'Happy Holidays' instead.

Christmas decorations in shops are the same all over the world, but I have never seen private houses that are decorated the way they are in America. A lot of people - not everyone, of course - decorate the trees in their garden, the roofs of their houses, their garages and anything else they can find. They have electric Santa Clauses, electric reindeer (the animals that pull Santa's sleigh) that move their heads and feet, speakers on the roof that play Christmas carols day and night, blinking stars, flying angels and a lot of other things that move, shine, sing or sparkle. People drive around town looking for the most extreme, the most extravagant, the most absurd house.

December 6th is a normal day just like any other: no presents, no Saint Nicholas, no celebrations. December 24th is also a normal day: people go to work, go shopping and prepare for the big day, which is on the 25th. A lot of people go to church at midnight, but there are no presents, no Santa Claus, and no celebrations. It all happens at night ...

When children go to bed on the night of the 24th, they hang their Christmas stockings (big red socks) on the wall (above the fireplace, if they have one) and prepare a cup of milk and some cookies for Santa Claus and the reindeer. When they wake up on the morning of the 25th, the milk has been drunk, the cookies have been eaten and the stockings (and often the living room itself) are full of presents. How did this happen? Sometime during the night, Santa Claus landed on the roof of the house, jumped into the chimney, and slid down into the living room (if there is no chimney he climbs in the window; if there is no window he brings one with him). He saw the beautiful Christmas tree, drank the milk and ate the cookies (saving some for the reindeer) and left the presents for the children. Children believe this because they can see with their own eyes the empty cup and the crumbs on the plate.

ISKOLABÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

A Duszáné Majtényi Alice (szülő), Vidos Mihály (diák), Láng Andrea (tanár) ösztetételű Iskolabírószág 1998. november 24-én az alábbi ügyeket tárgyalta:

1. Rác Sándor első Á

Sándor fellebbezéssel élt az 1998. október 28-án hozott határozat ellen. A vétkes panaszos szerint az Iskolabírószág nem vette kellőképpen figyelembe javulási tendenciáját az előző évi igazolatlan óráihoz képest; miszerint fenntartotta a korábbi határozatban előírt beszámolási kötelezettségét. Az Iskolabírószág újra megvizsgálta az ügyet, meghallgatta a vétkes panaszost és osztályfőnökét (Jakab Juditot).

Az Iskolabírószág sajnálattal vette tudomásul, hogy Sándor újabb igazolatlan órát gyűjtött be az előző tárgyalás óta.

Határozat: *Amennyiben Sándor a második negyed hátralévő részében nem késik (nem szerez igazolatlan órát), úgy a bíróság semmissé nyilvánítja a beszámolási kötelezettségét és eltörli a megrovás fegyelmi büntetést is.*

Ha Sándornak ezt nem sikerül teljesítenie, úgy az 1998. október 28-án hozott határozat marad érvényben.

2. Pflum Gábor első Á

Gábor az 1998. október 28-án hozott határozat értelmében beszámolási kötelezettsége miatt állt (ült) az Iskolabírószág elé. Sajnos Gábornak az elmúlt időszak alatt sem sikerült gyökeres változásokat elérnie, hiszen novemberben már kétszer elkészt (két igazolatlan órát szerzett).

Gábor elmondta, hogy igyekszik, de egyszer lekéste a buszt, egyszer pedig elaludt.

Határozat: *Gábornak a második negyed hátralévő részében 7 óra 45 percre kell érkeznie a Politechnikumba. 7 óra 45 perc utáni késés már igazolatlan órát jelent.*

Az 1999. január 22-e után összeülő Iskolabírószág fogja megvizsgálni Gábor addigi ténykedését és a történetek értelmében hozza meg döntését.

3. Kapuy Márta PsychO

Márta 25 igazolatlan órája (szeptember-október) és gyenge tanulmányi eredménye miatt került a bíróság elé. Osztályfőnökei (Varga Adrienne és Hann Péter) elmondták, hogy most novemberben is 6 igazolatlan órát gyűjtött össze. Márta már polis kezdete óta is rettenetesen sokat késett az első órákról és ez a tendencia szünni nem akaró. Osztályfőnökei tehetetlenek az ügyben. Márta elmondta, hogy neki is problémát jelent saját késése.

Az osztályfőnökök Márta téves módszerében, hozzáállásában sejtik a probléma gyökerét. Márta ügyéről másokkal is sokat beszélgettek, gondolkoztak és arra jutottak, hogy Mártával pszichológushoz kellene fordulni. A szakember készségekben, képességekben fejlesztené Mártát, amely tanulmányi téren is segítséget nyújthatna.

Igaz, hogy a szabályok értelmében Mártának el kellene hagynia a Politechnikumot, de az elhangzottak alapján megállapítottuk, hogy Márta notórius késő, szinte „klinikai eset”. Ha Mártát eltanácsolnánk a probléma nem oldódna meg, csak helyileg lenne kezelve.

Határozat: *Az Iskolabírószág elfogadta az osztályfőnökök javaslatát, miszerint Mártával pszichológus, nevelési tanácsadó foglalkozzon. Márta és édesanyja kész együttműködni.*

Márta köteles kéthetente beszámolni haladásáról, fejlődéséről az Iskolabírószágnak. Mártának és az érintetteknek a második negyed végén kell a mostani ösztetételű (Duszáné Majtényi Alice, Vidos Mihály, Láng Andrea) bíróságnak beszámolnia.

4. Várhelyi Rita első Á

Ritának beszámolási kötelezettsége van a késéseiből összegyűlt igazolatlan órái miatt. Rita sajnos beteg volt, ezért nem tudott kötelezettségének elget tenni. Ritát a következő iskolabírószági tárgyaláson fogjuk meghallgatni.

Poli, 1998. november 26.

Láng Andrea
az iskolabírószág nevében

A Papp János, Vidos Mihály, Bágyi László összetételű Iskolabíróság 1998. november 30-án tárgyalta Kerekes László ügyét.

Kerekes László

1998. szeptember 15-én szerződést kötött osztályfőnökeivel. A szerződés három pontja kényszerítőerejével László tanulmányi eredményének javulását lett volna hivatott szolgálni. A törekvés azonban meghiúsult, ugyanis az egyik szerződéses pontot - talán a legfontosabbat - László nem tartotta be. A szerződés tartalmazta, hogy megszegését Iskolabíróság ítéli meg, így osztályfőnökei Lászlót elénk utalták.

Csak azt tudtuk megállapítani, hogy valóban megtörtént a szerződészegés. Az elégtelenre zárt matematika negyed létén kívül mást, pl fegyelmezetlenséget nem panasztolt a beadvány. Lászlót megrovásban részesítjük.

A Bíróság egyetértve az osztályfőnökök határozati javaslatával nem kívánja, hogy László újabb szerződést kössön, amit majd megint megszeg, hiszen többször is ez történt az előzőekben. Végezze tanulmányait az elvárható módon. Amennyiben mégis történik valami kisiklás, az Iskolabíróság megvonja a Pedagógusközösségtől a méltányossági eljárás jogát, mivel úgy érzi, hogy mostani határozatával - de ehhez hozzáérhetők, értendőek az előző iskolabírói határozatok is! - tökéletesen kimerítette annak lehetőségét. Lászlót az a jog sem illeti meg, hogy esetleges bukása után évfolyamot ismétljen a Politechnikumban.

Felhívjuk a figyelmét, hogy keresse Czibor Erzsébet segítségét élete szervezéséhez, sikeresebb előrehaladásához.

Felhatalmazzuk az osztályt, hogy egyszerű szavazati többséggel döntsön arról, hogy megvonja-e Lászlótól a délutáni iskolai rendezvények látogatási jogát. Erről visszajelzést kér a Bíróság az írásbeli határozat kézbevitelétől számított 8 napon belül.

Kötelemzük Lászlót arra, hogy foglalja össze írásban, hogy mit kíván tenni annak érdekében, hogy a jövőben ne for-

duljon elő tanulmányi probléma. Ezt a dokumentumot a Bíróság mellékeli a határozathoz.

A Bíróság különösen méltányosan járt el Lászlóval szemben, hiszen szerződészegése következménye akár azonnali kizárás is lehetett volna. Épp ezért (ha sokadszor is) bizakodással hirdeti ki határozatát.

A Papp János, Vidos Mihály, Bágyi László összetételű Iskolabíróság 1998. november 30-án tárgyalta

Gregor Judit és Rév Zoltán ügyét.

Mindketten számos igazolatlan órát gyűjtöttek be az eltelt három hónapban. Jelenleg Zoltán a 13. igazolatlan óránál tart, s Judit is túl van már a 9.-en. A mulasztások reggeli késésekből fakadnak. Mindkettejük esetében életben van egy iskolabírói határozat, mely szigorítja a késésekből származó igazolatlan órák megítélését.

A tárgyalás során semmiféle enyhítő körülmény nem merült fel.

A Bíróság így csak elmarasztalni tudja a panasztalakat. Mindketten szigorú megrovásban részesülnek. Nyomatékosan felhívjuk figyelmüket a pontos iskolába érkezésre. Az osztályfőnököknek szabad kezet adunk annak eldöntésében, hogy a 15 óránál kötelező Iskolabíróság elé utalás helyett megválasszák, hogy hány igazolatlan óra esetében kérnek iskolabírói határozatot. Felhívjuk mindkét elmarasztalt fél figyelmét arra, hogy a nyári iskolabírói határozat természetesen érvényben van, annak megváltoztatása nem feladatunk, nem is lehet az.

Kiegészítésképpen Gregor Judit határozatához társul, hogy a Bíróság nevében megkérem a vele egy kollégiumi szobában lakó három politechnikumi leányt, segítsenek Juditnak a reggeli felkészésben. Ha Judit újra Bíróság elé kerülne, a három szobatárs beszélője árnyalhatja a Bíróság határozatát, így meghallgatásukat mindenképp javasoljuk, ha egy újabb iskolabírói tárgyalás - sajnálatosan - bekövetkezne.

Bp., 1998. dec. 05.

Az Iskolabíróság nevében:
Bágyi László

Egy kiállítás képei

avagy: Sándor a vándor

A **C.É.G.** KEDVENCEK A NÉGYZETEN címmel plüssállat-kiállítást szervezett a Politechnikumban. A kiállítást november 27-én, a második szünetben nyitottuk meg. Hú, a betyárját! Ez így baromira hivatalosnak indult. Már mint a cikk. Kezdjük csak újra! Tehát:

Az egyik C.É.G.-es délutánon (csüörtörtök) feldobtam az ötletet (a Mesedélután

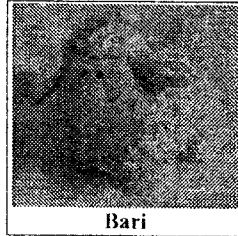

Plüssállatok és látogatók

plüssállatkáinak sikerén felbuzdulva), hogy szervezzünk egy kiállítást kedvenceinkből. A gépezet ráharapott az ötletre, beindultak a turbó turbinák. Kitalálódott a logo (lásd a plakátokon és a cikk főcímében), megszületett a versenykiírás.

A kiállítást megelőző héten a gazdik jóvoltából elkezdtek „szállingózni” a kedvencek. Titkos, biztonságos, légkondicionált raktárban készültek a kedvencek a megmértetésre (akár a szépségkirálynő választáson a kirakatbabák). A megnyitó előtti délutánon volt egy kis nézeteltérés a C.É.G. „míting”-en (nem a kiállítással kapcsolatban), így egy kicsit

szomorkásabb hangulatban álltunk neki a berendezésnek, de mire végeztünk, a plüssállatkáknak köszönhetően már jobb lett a kedvünk.

Bari

Másnap, a nyitást követően érdeklődők hada szállta meg az A/14-es termet. Ugyanis ott volt a kiállítás. Nagyon jó volt látni a látogatók arcán megjelenő vidámságot.

Barátok, barátnők és „ismeretlenek” modogatták egymásnak heves mutogatás közben, hogy „azt nézd meg”, „az milyen ari” és a többi.

Fülöpke, a szavazat számláló

Szép számmal gyűltek a szavazatok. Másnap Nyílt nap és Young Enterprise vásár volt a Poliban. Kilencetől délig tartottunk nyitva, megszámlálhatatlan kíváncsiskodó és érdeklődő nézte meg a plüssállatokat. Az „azt nézd meg” és az „az milyen ari” megjegyzések ezen a napon is taroltak. Volt olyan leendő polis csemete anyuka, aki azt kérdezte, hogy mikor lesz eredményhirdetés, és eljöh-e rá. Megengedtük neki. Jófejek vagyunk.

Azt még nem is mondtam, hogy 56. azaz ötvenhat plüssállat nevezett a versenyre. Volt olyan gazdi, akinek komoly gondot okozott, hogy kiválassza a legkedvencebbik állatkát a sok közül.

Nyílt napi látogatók

Hétfőn, a kiállítás zárónapján már kevesebb volt az érdeklődő. A szavazás végeredményének kihirdetését viszont rengetegen sürgették. Erre pénteken, az ebédszünetben került sor.

Ubuka

468 szavazat érkezett be összesen, ebből 187 politechnikumos. 281 külsős. A polis szavazatok alapján Fűli lett a harmadik (11 szavazat). Aladárok és Paszkál lett a második (12

szavazat). 13 szavazattal első: Sándor.

A külsősök szerint Tigris a harmadik (17 szavazat), Sándor a második (25 szavazat), Fűli az első (26 szavazat). Az összesítés után az alábbi végeredmény alakult ki: Aladárok és Tigris végzett a harmadik helyen 25 szavazattal. Második lett Fűli 37 szavazattal. Első Sándor lett, 38 szavazatot kapott.

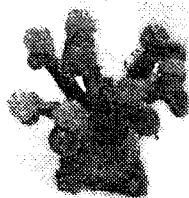
Gratulálunk nekik és persze gazdáiknak!

Paszkál

A helyezettek:

III. helyezett

Aladárok

III. helyezett

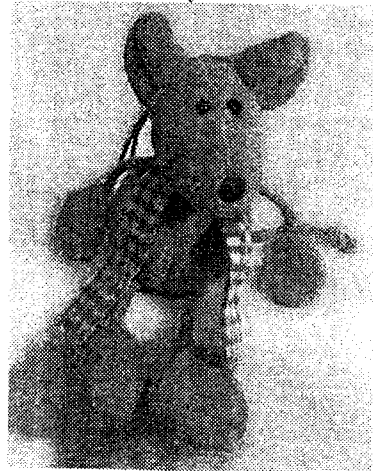
Tigris

II. helyezett

Fűli

I. helyezett

Sándor

A **P.E.G.** nevében. Csoncsi

**A POLITECHNIKUSOK NAGY
RÉSZÉNEK VÁLASZA
A SOROZATGYÁRTOTT
SZEMÉLYTELEN PLÜSSÁLLATOKRA**

Tanulmány a Politechnikumba járó emberek
izléséről,
már ami a plüssállatokat illeti...

Úgy gondolom, sokan tudják (sajnos korántsem olyan sokan), hogy a nemrég szervezett plüssállat-kiállítás eredménye igen érdekesre sikeredett. Míg a nyílt napra látogató vendég mind a minket főleg Amerikából elárasztó bárgyú, tudatosan hűdearanyosra épített, főleg rajzfilmstárokról mintázott plüssállatokra adta le a voksát, addig a "belsősök", a Politechnikum diákjai nagyon előkelő helyezésben részesítették (2. helyre jutatták) Paszkált, a kicsit szakadt, gyönyörű és egyedi kutyát, aki minden bizonnyal egy pár (esetleg több) dolgos kéz nem akármilyen eredménye. Szerintem a polis diákok jól tették, hogy ilyen sokra értékelték ezt a kis "állatot", aki belopta magát a szívembe egyediségével, természetességével és azzal, hogy rajta semmi sem volt mű, semmi nem lett precízen megtervezve a "gyártási tolyamaf" során, és azzal, hogy ez a spontán készítés nagyon kedves, kissé kajla külsőt kölcsönzött neki. Senki se értsen félre: a waldíznis figurákkal sincsen semmi bajom, csupán hiányzik belőlük valami, talán éppen a személyesség.

Valószínűleg az idejáró diákok egy részével van a baj, akik rájuk szavaztak. Bizonyára szentiliseb-
bek a kellenénél, és naívak, nem tudják még, mi a jó...

Mikulás

Ha voltál múltkor **Mesedélutánon,**
akkor tudod, milyen jó is az.

Ha meg nem, akkor ajánljuk.

Próbáld ki!! 1998. december 15-én (kedd)

a könyvtárban a **1998.** ez évi utolsó szervezéseként

ISMÉT

meghallgathatunk **Szász Kata**

meséiből egyet (-kettőt)!!

Né hagyd ki...

ISKOLAI ÚSZÁS CSÚCSOK ÉS CSÚCSTARTÓK

1997/98

Versenyszámok		Leányok	Fiúk
1 hossz (33 m)	<i>mell</i>	Antal Mónika (Szmarló) 26,3 mp 1997/98	Horváth Csaba (GYRÓ) 22,8 mp 1997/98
	<i>hát</i>	Antal Mónika (Szmarló) 22,3 mp 1997/98	Lónárd György (KN) 24,2 mp 1992/93
	<i>gyors</i>	Antal Mónika (Szmarló) 19,6 mp 1997/98	Horváth Csaba (GYRÓ) 17,3 mp 1997/98
	<i>pillangó</i>	Antal Mónika (Szmarló) 21,1 mp 1997/98	Fischl Ákos (KÁBÉ) 22,7 mp 1993/94
2 hossz (66 m)	<i>mell</i>	Szabó Krisztina (Polisz) 1p.14.1 mp 1997/98	Horváth Csaba (GYRÓ) 54,8 mp 1997/98
	<i>hát</i>	Bukvai Eszter (HaM'és) 73,1 mp 1997/98	Fischl Ákos (KÁBÉ) 51,1 mp 1993/94
	<i>gyors</i>	Antal Mónika (Szmarló) 42,9 mp 1997/98	Horváth Csaba (GYRÓ) 42,9 mp 1997/98
	<i>pillangó</i>		Fischl Ákos (KÁBÉ) 44,8 mp 1993/94
	<i>vegyes</i>		Fischl Ákos (KÁBÉ) 43,3 mp 1993/94
4 hossz váltó	<i>csapat</i>		Sándor István Balla László Herczeg András Fischl Ákos (KÁBÉ) 1p.32,8 mp 1993/94

A GÓLOK ÉS PONTOK ALAKULÁSA A MÁSODIK POLI-ÁKG FOCIGÁLÁN

Akt. gól	Akt. pont	Polis csapat	Polis gól	Polis pont	ÁKG pont	ÁKG gól	ÁKG-s csapat	Akt. Pont	Akt. gól
6	3	Polis1	6	3	0	4	ÁKG1	0	4
4	1	Polis2	10	4	2	8	ÁKG2	2	4
6	3	Polis3	16	7	2	12	ÁKG3	0	4
6	3	Polis4	22	10	2	12	ÁKG4	0	0
3	3	Polis5	25	13	2	14	ÁKG5	0	2
0	0	Polis6	25	13	8	22	ÁKG6	6	8
3	3	Polis Lány1	28	16	8	23	ÁKG Lány1	0	1
7	3	Polis1	35	19	8	23	ÁKG2	0	0
1	0	Polis2	36	19	14	30	ÁKG3	6	7
4	3	Polis3	40	22	14	33	ÁKG4	0	3
4	3	Polis4	44	25	14	33	ÁKG5	0	0
3	0	Polis5	47	25	20	38	ÁKG6	6	5
1	0	Polis6	48	25	26	41	ÁKG1	6	3
3	6	Polis Lány2	51	31	26	42	ÁKG Lány2	0	1
4	3	Polis1	55	34	26	42	ÁKG3	0	0
3	1	Polis2	58	35	28	45	ÁKG4	2	3
3	3	Polis3	61	38	28	46	ÁKG5	0	1
3	0	Polis4	64	38	34	50	ÁKG6	6	4
2	1	Polis5	66	39	36	52	ÁKG1	2	2
2	1	Polis6	68	40	38	54	ÁKG2	2	2
1	3	Polis Lány1	69	43	38	54	ÁKG Lány2	0	0
13	3	Polis1	82	46	38	55	ÁKG4	0	1
0	0	Polis2	82	46	44	61	ÁKG5	6	6
1	0	Polis3	83	46	50	67	ÁKG6	6	6
5	6	Polis4	88	52	50	68	ÁKG1	0	1
0	0	Polis5	88	52	56	73	ÁKG2	6	5
5	6	Polis6	93	58	56	77	ÁKG3	0	4
1	0	Polis Lány2	94	58	62	79	ÁKG Lány1	6	2
8	6	Polis1	102	64	62	80	ÁKG5	0	1

1	0	Poli2	103	64	68	87	AKG6	6	7
6	6	Poli3	109	70	68	89	AKG1	0	2
6	3	Poli4	115	73	68	89	AKG2	0	0
6	3	Poli5	121	76	68	94	AKG3	0	5
---	---	Poli6	121	76	68	94	AKG4	---	---
4	1	Poli1	125	77	69	98	AKG6	1	4
0	0	Poli2	125	77	72	102	AKG1	3	4
2	0	Poli3	127	77	75	106	AKG2	3	4
9	3	Poli4	136	80	75	108	AKG3	0	2
---	---	Poli5	136	80	75	108	AKG4	---	---
5	3	Poli6	141	83	75	109	AKG5	0	1
		Összesen	141	83	75	109	Összesen		

Különleges díjak

Legjobban védekező Polis csapat: Poli4.

Legjobban védekező AKG-s csapat: AKG6

Legfájdalmasabban játszó Polis csapat: Poli2.

Legfájdalmasabban játszó AKG-s csapat: AKG5.

Legtöbb gólt rúgó Polis csapat: Poli1 43 góllal.

Legtöbb gólt rúgó AKG-s csapat: AKG6 23 góllal.

A Poli gólkirálya: Fehér Ferenc 17 góllal.

Az AKG gólkirálya: Varga Zoltán 10 góllal.

A Poli gólkirálynője Preiszner Nóra lett 3 góllal.

Az AKG gólkirálynője a négy góllövő lány lett holtversenyben.

Kis nosztalgia azoknak, akik abból az időkből ismernek engem, mikor még polis voltam:

Pertravich Márk jegyzőkönyvező

* * *

A kis mértékű információáramlás-adta gát miatt, és mivel Isten is úgy akarta, az előző

ből kimaradt az alábbi fontos üzenet, mely tájékoztat mindenkit az időszakos pontszerzési lehetőségeiről.

I. negyedbeli pontszerzési lehetőségek

Kosárlabda házi bajnokság

Nagy Durranas

Futapest

XI. ker. őszi sportnap

Bp.-i röplabda versenyek (Diákolimpia)

Röplabdacédzések

Futókör edzések

Labdarúgás házi bajnokság

Fitness kör

TOLLASLABDA HÁZIBAJNOKSÁG

eredmények

NŐI EGYÉNI „kicsik”

I.	Balatoni Barbara	Polisz
II.	Preciszner Nóra	Polisz
III.	Szilágyi K. Edit	Polisz

FÉRFI EGYÉNI „nagyok”

I.	Szabó László	Tanerő
II.	Haász Ferenc	Tanerő
III.	Murányi Natasa	Tanerő

FÉRFI PÁROS

I.	Fehér György - Haász Ferenc	Első A, Tanerő
II.	Murányi Natasa - Daróczi Judit	Tanerő
III.	Spangli Sándor - Szabó László	Tanerő

VEGYES PÁROS

I.	Daróczi Judit - Hackett Colin	Tanerő
II.	Szabó Rita - Haász Ferenc	Más, Tanerő
III.	Murányi Natasa - Szabó László	Tanerő

* * *

ASZTALITENISZ HÁZIBAJNOKSÁG

eredmények

NŐI EGYÉNI

I.	Jakab Judit	Tanerő
II.	Diósi Alojzia	Tanerő
III.	Kardos Eszter	Szmar10

FÉRFI EGYÉNI „kicsik”

I.	Nagy Richárd	DeHAt
II.	Szabó Márton	Szmar10
III.	Vidos Mihály	Szmar10

Megj.: V. M. játék közben feladta. Rajta „kívül álló okok” miatt. A helyezések már eldőlni látszottak, kint az udvaron viszont a foci nagyon vonzónak tűnt. Nosza, faképnél hagyta ellenfelét. Ilyet még „pályafutásom” alatt nem tapasztaltam. Láttam már lelketlenül, flegmán játszó, a mérkőzést sietősen letudni akaró diákok, de magát ily módon megadó, fcladó versenyzőt még nem. Morálisan nem megengedhető, még ha a szabályok erre nem is térnek ki. Ezt valaki vagy érzi, vagy nem.

FÉRFI EGYÉNI „nagyok”

I.	Virágh Balázs	HaMis
II.	Haász Ferenc	Tanerő
III.	Szabó László	Tanerő

4. TORNAHÁZI PARTY dec. 4.
SPORTMÉRKÖZÉSEK

SPORTAG	HÖLGYEK, LÁNYOK		URAK, FIÚK	
	DIÁKOK	TÖRTETŐ TANERŐK	DIÁKOK	TÖRTETŐ TANERŐK
	VÉGEREDMÉNY			
Kosárlabda	25	5	47	30
Foci	1	2	5	2
Teremhoki	6	2	3	4
Röplabda	2	0	0	2

ÖSSZESÍTETT EREDMÉNY

HÖLGYEK, LÁNYOK		URAK, FIÚK	
DIÁK	TANERŐ	DIÁK	TANERŐ
3	1	2	2

A kupát ismét a Diákok nyerték, nemes versengéssel. Gratulál a Testkultúra Munkacsoport. A kupa átadására az évvárón kerül sor.

* * * *

A Diák - Tanár mérkőzések idejére **SZURKOLÓ VERSENY**-t hirdettünk. A diákság inkább magában bízott, csendesen támogatta csapatát. A Tanerőknél viszont egy nagyon jól sikerült, jó megjelenésű, kellően hangos és lelkes csapat buzdítása serkentette, lendítette előre a csapatokat. Nyilván ennek is betudható, hogy rég látott szoros küzdelemben maradtunk alul. Köszönet az úde színfoltért, a pezsgő nekik durrant a végén. A csapat tagjai voltak: *Judit, Natasa, Ági, Colin, Viki, Éva, Ede, Dr. Péter, Colin.*

Játszotta, lejegyezte, szervezte:
SzabLac

- Zavar téged a buzi kifejezés?
 - Attól függ, hogyan mondják. Ha érezhetően negatív ítéletet fejez ki, akkor persze igen, de ha csak magának a jelenségnek a leírására használják, akkor nem. Számomra ez olyan, mint a néger. Azt is egy embercsoport megjelölésére szokták használni, és nem feltétlen negatív éllel. A színesbőrű kifejezés nagyon erőtetett. Persze a nigger - az előítéletet fejez ki. De ha simán csak négernek mondom, az nem. Így vagyok a buzi szóval is. Az, hogy buzi, nem feltétlen negatív.

- Amikor megláttalak, bevallom, meglepődtem. Egy nőies hangú, csipőriszáló, furcsa kéztartású valakire számítottam, te pedig kimondottan férfias jelenség vagy. Látszik az valakin, hogy ő buzi?

- Kösz (mondja nőies hangon). A buzik között is vannak fiúk és lányok. Vannak kimondottan „macsó” megjelenésű, swarzeneggeri alakok is, meg persze vannak a te képzeletedben is felrajzolt lányos fiúk.

- Ha nem látszik, akkor hogyan ismeritek fel egymást? Honnan tudod, hogy ki lehet potenciális partner?

- Hát... Ha két ember tetszik egymásnak, akkor azt lehet érezni. Vibrál közöttük a levegő. Ez semmiben sem különbözik attól, mint amikor a sok lány közül felismered azt, akivel szívesen szóba elegyedsz.

- Volt úgy, hogy melléfogtál? Vagyis hogy félreértetted az illető kedvességét?

- Ilyen nem volt, de meg kell mondani, én elég óvatos vagyok. Az ismerkedésben az számít, hogy ki milyen ember. Én lányokkal is nehezen ismerkedem..., és ez a fiúkkal sem történik másként. Azt azonban elismerem, hogy ha egy csaj elutasítja a közeledésem, az kevésbé ciki. Ma Magyarországon, az nem egy felvállalható dolog, hogy homi vagyok.

- Ezek szerint, a környezeted sem tudja rólad.

- Nem. Ebben a kérdésben Faludy Györggyel értek egyet. Róla köztudomású,

hogy vonzódik saját neméhez, ezt meg is írta valamelyik könyvében. Ott voltam az ELTE Meleg Körben tartott előadásán, ahol megkérdezték tőle, hogy tényleg buzi-e, azt mondta: nem szívesen beszél erről, mert jelenleg nálunk nem olyan a helyzet, hogy ezt a kérdést fel lehessen vállalni nyilvánosan. Még ő sem vállalja, pedig a művészekkel általában toleránsabb a társadalom.

- Ha nem vállalod fel a homoszexualitásod, akkor számomra óhatatlanul adódik a kérdés: mennyiben meghatározó és fontos része ez életednek, mennyiben része az életfilozófiádnak? Vagy csak egy múló szenvedény, egy kipróbált ötlet?

- Erre nehéz válaszolni, nem tervezek hosszútávra. Lehet, hogy csak ideiglenes, de lehet, hogy így maradok.

- Mikor kezdődött a te buziságod története?

- Ezt is nehéz pontosan megmondani. Már gyerekkoromból is vannak olyan emlékek, hogy azt játsszuk, hogy lányruhába öltözünk...

- Igen, de szerintem ez normális gyerekkori esemény, a nemi szerepek próbálgatása. Én is játszottam indiánost, én voltam a törzsfőnök, aki tudvalevőleg férfi. Ettől mégsem váltam mássá.

- Ezért mondtam, hogy nehéz pontosan meghatározni. Mindig volt bennem „látens” homoszexualitás; elgondolkodtam azon, milyen lehet XY-nal csókolózni, és XY lehetett fiú is...

- És mikor realizálódott a dolog - bocs, de ezt nem tudom hogyan kérdezzem másként.

- Így is értem. Két évvel ezelőtt történt.

- És milyen volt? Már úgy értem, milyen volt az első?

- .....

- Mondhatjuk úgy, hogy kétszer vesztetted el a szüzességed?

- Igen, ez elég jó kifejezés.

- És melyik élmény volt a nagyobb? Vagyis neked fiúkkal vagy lányokkal a jobb?

- A kettőt nem lehet összehasonlítani. Ez olyan, mintha szeretnéd a körtét is és az almát is. Az evés élménye ugyanaz, de mégsem mindegy, hogy körtét vagy almát eszel.

Az osztályomnak...

Mindkettő más érzés, de nem összehasonlítható.

- A fiúkkal való kapcsolataidban is férfi szerepet játszol?

- Változó. Még nem tudom, melyik vagyok.

- Állandó partnered van, vagy mindig más?

- Hát...sokkal több lánnyal volt dolgom, mint fiúval.

- Mondhatom akkor, hogy te kezdő vagy ezen a téren?

- Tulajdonképpen igen.

- Hogyan ismered meg a partnereidet? Arra gondolok, ha fiúkkal ismerkedsz, ugyanúgy udvarolsz, mintha lányokról lenne szó?

- Persze, de ezt már mondtam. Az, hogy ki hogyan ismerkedik, udvarol stb., az személyiségfüggő, és nem az határozza meg, hogy fiú vagy lány az, aki nekem megtetszet. Én nem az a típus vagyok, aki egy éjszakára szerzi a partnereket. Állandóságra törekszem.

- Ezek szerint együtt élsz valakivel?

- Most nem. Egy férfival nem tudnék együtt élni, úgy mint egy nővel, de nem magam, hanem a környezetem miatt, de már erről is beszéltem. A családom, a szomszédok, a munkahelyem meg a többiek nem tudnák megemészteni ezt a dolgot, állandóan feszültségben kéne élnem, és azt nem bírnám. Különböző laktam együtt egy csajjal, de nem tartott sokáig.

- Miközben együtt éltél a barátóddal, volt homoszexuális kapcsolatod valakivel?

- Igen.

- Tudott róla?

- Igen.

- És?

- Mi és? Képzeltetted...

- Te mondtad meg neki?

- Dehogy. Véletlenül jött rá, másképpen ezt nem nagyon lehet megmondani, nem értené meg. Megtalálta a különleges óvszert, és rákérdezett. Én meg megmondtam.

- Hogy reagált?

- Szeretkeztünk, közben jött ez az óvszerdolog...azt hitte, viccelek, majd mikor rá-

jött, hogy nem, le akart hányni. Aztán meg végigbógte az éjszakát.

- Folytatás?

- ...szakítottunk. A barátság megmaradt, de igazán még mindig nem érti. Azt mondja, hogy ez az ő nőiségének kudarca, és nem fogja fel, hogy ettől én még őt is tarthatom vonzónak. Bonyolult ez.

- Az óvszerről jutott eszembe, nem félsz az AIDS-től?

- Már vártam ezt a kérdést. Szerintem az emberek többsége tevedésben él. Az AIDS nemcsak a homik betegsége, olyan, mint a nátha, nőtől is elkaphatom, ha rámtüsszent..

- Mindig használsz óvszert?

- Most igen. De nem tartom kizártnak, ha lesz egy tartós kapcsolatom, akiben megbízom, akkor kihagyom ezt az „élményt”.

- Ezek szerint nem kizárt, hogy életed párja hímnemű legyen.

- Szépen fogalmaztál... persze, nem kizárt, de a jelenlegi viszonyok között elképzelhetetlennek tartom.

Eddig az interjú. A kész szöveget faxon egyeztetve interjúalanyommal, megkérdeztem, van-e még valami, amit kihagytam, de ő szívesen elmondaná. Íme:

- A kérdéseidből úgy látom, hogy igazán te sem tudod megérteni a dolgot.

- Persze, mert ahhoz, hogy megértsen, talán nekem is melegnek kéne lennem.

- Ez hülyeség. A tolerancia nem azt jelenti, hogy teszem fel, te gilisztaevő vagy, akkor nekem is gilisztát kell ennem ahhoz, hogy megértsenek. Undorodhatsz a gilisztától, utálhatod, de vedd tudomású, hogy vannak emberek, akik szeretik a gilisztát, és nyugodtan melléjük ülhetsz a villamoson vagy az iskolapadban.

Köszönöm újságíró barátomnak, hogy felhajtott nekem egy interjúalanyt, akit szóra lehetett bírni, és Neki is köszönöm hogy a leghülyébb és legintimebb kérdéseimet is békén tűrte.

Köszönöm a Más osztálynak, hogy felkeltette bennem a téma iránti érdeklődést, és nem hagyta kialudni.

KUTakodó

Egy perről, melyről azt hisz-
szük, mindent tudunk

„Nekünk törvényünk van, és e törvény szerint meg kell halnia, mert Isten fiává tette magát.” E szavakat vágják oda a zsidó főpapok Poncius Pilátusnak, Júdea praefectusának, amikor az kilép hivatala kapuja elé, s tudatja velük, hogy azt a Jézust, akit nála megvádoltak, ártatlannak itéli és szabadon óhajtja engedni. Majd visszatér bírói termébe, hogy az általa már eldöntött kimenetelű ügyet folytassa.

Ha egyszer eldöntötte már, ha vétlennek tartja, miért alakult mégis úgy a dolog, ahogyan mi ismerjük? Mi történt? Ki felelős érte? Milyen vád változtatta meg a praefectus véleményét?

Visszatérve a terembe, mintegy mellékesen már megkérdi: „Honnan való vagy te?” Nem kap választ. A vádlott magatartása felingerli, hiszen a saját népéből valók ellen védené meg, ezért ráripakodik: „Nekem nem szólász-é? Nem tudod-e, hogy hatalmam vagyok megfeszítésre és hatalmam vagyok elbocsátásodra?” Ezzel a fenyegetéssel megtöri a

vádlott hallgatását. Jézus azonban nem a kedvét keresi, hanem a szemébe vágja, hogy valójában miben áll a hatalma: „Nem volna semmi hatalmad ellenem, ha teneked onnan felülről nem adatott volna; ezért annak, ki engem neked átadott, nagyobb bűne vagyok.”

Hatalom és törvény viszonyának kérdését kevésbé lehetne jobban ábrázolni, mint ahogy János evangéliuma teszi meg. Képszerű hatását megtetézi az a tény, hogy számtalan, a hatalomnak kiszolgáltatót, jogfosztott ember saját sorsának tükrét látta a per archetipikus jeleneteiben, ezzel vigaszt is kapva. A négy evangélista leírása Jézus szenvedéseiről egyben alapítólevele annak a vallásnak, amelyben ma az emberiség egyharmada hisz - így világtörténelmi jelentőségű.

A leirt események Júdeaóban történtek, a Római Birodalomban, Tiberius császár uralkodása idején (Kr. u. 14-37), Poncius Pilátus helytartósága alatt (Kr. u. 26-36). Mindezt nem keresztény források is kiegészítik, pl. Tacitus Annalesei. A kivégzés módja is arra utal, hogy Krisztust a római hatalom ölette meg, a keresztre feszítés római büntetés volt, nem zsidó. Az ókor történetének nincs még egy eseménnye sem, melyet ennél többet kutattak, vizsgáltak, elemeztek volna. A betű szerinti hitelességtől a radikális kételkedésig, mely még a per tényét is kétségbevonta, széles a skála. Az evangéliumok összevetése is gyakorta megesett. Márk passióleírása a legrövidebb, legegyszerűbb, valószínűleg a legrégebb. Szájhagyományra, írott forrásokra támaszkodva nagyjából egy nemzedéknyi idővel Jézus halála után íródott. Az alapvető történet a többi három evangéliumban megismételve jelenik meg. Máté kiegészítő epizódokat iktat bele, Lukács emellett módosítja Márk leírásának néhány részletét. János még egy nemzedékkel később azonban jelentősen átfurmálja.

Ismert jelenség az, hogy egy történelmi eseményt és annak első írásos foglalatát a későbbi szerzők egyre bővítik, eleinte csak irodalmi indítékből, hogy szebb, ékeesebb legyen, esetleg új adatok birtokába kerülve és ezért itt-ott igazítani kell rajta, utóbb azonban az időben egyre távolodva az új értelmezés az oka. Így van ez János esetében is. Történetírói és kultikus szándék egyaránt megta-

lálhat ebben. A kortársi élmény átalakult történelmi emlékezzé és kanonizálásra vár.

A történelmi megörökítés másodlagos szándékkal legalább, de megvolt Márk és Máté írásában. Pl. a passió elé beiktatják annak az asszonyak a történetét, aki a tanítványok nehezét kiáltva Jézusra pazarolta drága nárduskenetét. Jézus helyesli a cselekedetet: „Bizony mondom nektek: valahol az evangélium hirdettetni fog az egész világon, az is elmondatik, amit ez cselekedett, az ő emlékezzére.” Lukács evangéliuma bevezető mondataiban egy történetirő hangján szólal meg. Az ábrázolásnak fontos eleme a kronológia. János úgy közelít a leírásához, hogy szemtanúkat említ. Igaz, ezek névtelenek maradnak, de János sűrűn él a martúria (tanúságtétel), martúrein (tanúsít), alétheia (igazság) szavakkal. Ez a szinoptikusoknál alig vagy egyáltalán nem fordul elő. Nem lehet kizáróan teológiai-igazságot egy vallási ígértetés szolgálataiba állítani. Miután az evangélisták és olvasóik is ugyanabban a korban éltek, még ők is a Római Birodalom alattvalói voltak, ismerték intézményeit. Érdemes egybevethni a képet, melyet az evangéliumok adnak, s mindazt, amit pl. Josephus Flavius tudósításából tudhatunk. Főleg két művére lehet itt gondolni: A zsidó háborúra és az Antignitates Judaicae-ra.

Kérdés, hogy mennyiben volt Jézus híveinek megbízható ismeretük a Mester utolsó óráiról. Jézust, aki már többször szembekerült a főpapokkal és irástudókkal, Niszán hónap 14-én fogták el Getszemáné kertjében (ezt János egy nappal korábban teszi). Másnap reggel a főpapok a helytartó elé állítják megkötöz-

ve. Poncius Pilátus még ugyanaznap délelőtt katonáival a Golgotára vezették és megfeszítették. Ezek a tények ismertek. Az ítélet ki-mondása állítólag nagy nyilvánosság előtt történik, sem nem a zsidó, sem nem a római törvény szellemében, hanem a hatalom akaratából. Mennyire hiteles vajon az a részlet, mely szerint Pilátus és a főpapok hatalmi huzakodásában a szokásos húsvéti amnesztiát követelő néptömeget használták volna fel? A bírói teremben vagy a színhedronban, a zsidó tanácsban lezajló tárgyalásról, kihallgatásról a tanítványok nem értesülhettek, a leírások következtetések lehetnek. Abból indulnak ki, hogy ott nyilván Jézus tanításairól eshetett csak szó. Hitkérdésekben Jézust fölösleges dolog lett volna kihallgatni, a főpapok kezdetől politikai döntést akartak kicsikarni. Elárulta ezt az is, hogy erőszakkal fogták el. Az utolsó szavak, melyeket a tanítványok hallottak Jézus szájából, éppen erről szóltak: „Mint látotta, úgy jöttetek ki kardokkal és dongókkal engem megfogni. Mindennemű hatalom voltam, a templomban tanítván, és nem fogtatok el engem.”

Mindez arra utalt, hogy felségsértés vádjával (crimen laesae maiestatis) fogják a helytartó elé állítani. Ebben az időben nagyon könnyen ment, hogy a legkülönbözőbb tevékenységeket, pl. magánszemélyek nyilvános fellépéseit Róma-ellenességgel magyarázták. Ez volt a legkényelmesebb mód arra, hogy a főpapok ellenfeleiktől megszabaduljanak. A húsvéti ünnep meg jó alkalomnak kinálkozott, mikor a helytartó tengerparti székhelyéről, Cezareából Jeruzsálembe ment, hogy törvényt tartson.

Aggasztó volt ugyan, hogy a várost az ünnepre való tekintettel zárandokok és idegeknek árasztották el, és gyakoriak voltak a zavargások, amelyek miatt a templomudvarokra őrséget állítottak, mint azt Flaviustól tudjuk. Kajafás főpap jól számított, mikor azt remélte, hogy a helytartó lecsap arra a vándorprédikátorra, aki nyugtalanságot támaszt a népben. Ez megfelelt a rómaiak szokásos eljárásának.

Júdea forrongott, mióta Róma tartományi igazgatás alá vonta. Provinciái megszervezéséhez Róma mindig is szívesen használta fel a honi arisztokráciát. Ez nem volt ellenére a zsidó felső politikai réteg akaratának sem. A nép ellenállása akkor növekedett, mikor be-

vezették a földadót, a tributum soli-t és a fejadót, a tributum capitis-t. Az évi egy dénár fejadó sértette azt a törvényt, mely úgy szól, hogy Istenén kívül más úrnak senki meg ne hajoljon. A Róma-barát főpapok hiába próbálkoztak a békítéssel, ezért aztán Róma akár évente lecserélte őket. Kajafás főpap 20 éves tisztségviselése azt mutatja, hogy vele a helytartók elégedettek lehettek, ha működését ilyen hosszú ideig engedélyezték.

A fejadó súlyos terhet jelentett a lakoságnak, különösen rossz termés esetén nem enyhült a feszültség. Újabb és újabb mozgalmak támadtak Róma ellen, olykor a banditizmus határait is súrolva. Flavius megemlíti, hogy „Júdeában gyakori volt a fosztogatás, a nép vaktában fölcsapott egy-egy királyi névvel kérkedő és a közösség kárára hadba vonuló vezér hívének: ezek a csapatok a rómaiaknak csak kevés kárt okoztak, honfitársaikat viszont halomra öldösték.” (Ilyen „király” lehetett Barabbás is, a lator.)

A farizeusok már korábban is csapdát állítottak Jézusnak, hogy a rómaiak kezére adhassák.

Az fűrkészték, hogy szörínte szabad-e a császárnak adót fizetni. Abban bíztak, hogy ő is ki akarja használni a tributum capitis okozta zúgolódást. Az írásos vádat sem az evangélisták, sem szavahi-
 hető tanúik nem olvashatták. De azt megtudni még a keresztre függesztett feliratot sem volt szükséges, mindenki tudta, aki látta Jézust megkötözve és ismerte Júdeai politikai viszonyait, hogy nincs olyan római helytartó, aki tartománya vallási viszályaival törődne, hacsak azok nem fenyegetik a közrendet.

A felségárulás vádját ki kellett vizsgálnia Pilátusnak. Tudnia kellett, mekkora körben hatottak Jézus tanai. Személyes biztonsága is múlhatott ezen, nemcsak a provinciáé. Az evangéliumok bemutatják, mekkora gondossággal járt el Pilátus, mikor a főpapok vádjának megalapozottságát firtatta. A szinoptikusoknál kétszer, János szerint háromszor is vallatja Jézust. Ez a szívósság beleillik hivatali munkásságáról történeti források alapján alkotott képbe. Az evangéliumokból kicseng a római jog iránti tisztelet. Pilátus-

nak tapasztalatai alapján azonnal látnia kellett, hogy a Jézus elleni politikai vád alaptalan. Ebben a Pilátus mellett ülő törvénytudó konzílium tagjai is egy véleményen voltak. Lukácsnál Heródes Antipas, Galilea tetrarchája, Jézus tartományi ura tudatja Pilátussal Jézus ártatlan voltát, Máténál Pilátus feleségének kérdése erősíti meg ebben. Bármelyik adószedője az államnak, akikkel Jézus sűrűn találkozott, ugyancsak megerősíthette volna, hogy Jézus lojális alattvalója a császárnak, a fejadót sem helyteleníti, sőt egyszer inkább elszaladt a tömeg elől, mikor az királyává akarta tenni az egyik kenyérszaporítás alkalmával. Pilátus „tudja vala, hogy irigységből adták őt kezébe a főpapok.” Ismerős lehetett ez. Josephus Flavius írja magáról: „Harmincéves lehettem, olyan korú, amelyben még annak is nehéz az irigység szülte hamis vádaskodást kerülnie, aki különben sosem álnok...”

Jézus harminchárom éves.

Pilátus el akarta bocsátani Jézust. Az okorban nem ritka, hogy az egyik peres fél megnyeri magának a tömeget és úgy fordít a dolgok állásán. A császárok többször figyelmeztették is helytartóikat, ne nagyon engedjenek ennek a gyakorlatnak. Vajon itt is a nép tüntető fellépése döntött? Az egész per megítélése állhat ezen. Több ellenérv van ez ellen. Az első Jézus három jövendölése kinszenvedéséről. Az első szerint a vének, főpapok és írástudók fogják Jézust megkínózni és megölni. A második általában és szójátékszerűen szól: az Ember Fiát emberek kezére fogják adni, s azok megölik. A harmadik közvetlenül a passió előtt hangzik el: Jézust a főpapok kezére fogják adni, azok halálra ítélik, átadják a pogányoknak, hogy ők kínozzák és öljék meg. Ezek a mondatok nem szólnak a nép bűnösségéről.

A második ellenérv: a keresztény gyülekezet terjeszkedésével a hagyomány szerint mind gyakoribb lett a vád, hogy Jeruzsálem népe is felelős Jézus haláláért. Márk még a tömeg egyes számával (okhlasz) él, Máté már többes számmal jelöli a bíróság elé sereglő tömeget (okhlai), Lukács ezt a nép (laosz) szóval váltogatja. János leírásában a tömeg szó nem fordul elő, ő a nép helyett az etnikum nevével él. Ezek a részletek azonban meglehetősen ellentmondásosak, zavarosak. Nyilvános lehetett-e egyáltalán a tárgyalás?

Márk ezzel kapcsolatban nem beszél egyértelműen. Máténál Pilátus ítélőszékén ül, amikor megkapja felesége üzenetét, hogy ne foglalkozzon többet Jézussal, Máténál nyilvánosan mossa kezét is. De mindkét epizód utólagos ékítmény. János hangsúlyozza, hogy a vádlók nem lépnek a bírói terembe. Pilátus jön ki többször a nyilvánosság elé. A tér, a bírói emelvény följegyzése nem több, mint régészeti adat. A legrégebbi hagyomány szerint a per elejétől végig a pretorium épületében zajlik, Jézust ott ostorozzák meg. Ha a tárgyalás nyilvános lett volna, a kivallatás is nyilvánosan zajlott volna. (Tacitus) A nem nyilvános megkínzítás leírása éppen azért, mert az evangélistáknak fontos volt a nyilvánosság részvétele, kizárt dolog, hogy törekvésük ellenére csak kitaláció lenne. Eltérően, része a megőrzött tényanyagnak. Lukács, aki elődeinél alaposabban ismeri a római világot, egyenesen kihagyja ezt az epizódot, és elkerüli az elbeszélés ellentmondásosságát, mely Márknál és Máténál fellelhető a nyilvános kihallgatásról és zárt szobában való kínzásról beszélve. A római perrend ilyen keverék megoldást nem ismert. Pilátus eljárása helyszíni cognitio de plano volt, azaz ő határozhatta meg a helyszínét.

A főpapság kerülni akarta a feltűnést, tehát szívesen egyezett bele a pretoriumban tartott tárgyalásba. A húsvét körüli gyűlékony hangulat Jeruzsálemben szintén a nyilvánosság kizárását sugallta. Felségsértési perek Rómában is zártkörűen volt szokás tárgyalni. Csak ritkán, példastatuálás esetén vonták be a nyilvánosságot, mint például mikor Heródes összeesküvőket végeztetett ki királyi várában (Flavius). Ehhez azonban Jeruzsálem túl robbanásveszélyes volt.

Harmadsorban olyan esetekről szól a hagyomány, amikor a tömeg húsvéti amnesztiában jogerősen elítélteket szabadított meg. De miért állt volna a helytartó a tömeg elé a bírói ítélet meghozatala előtt, főleg olyankor, mikor ő maga meggyőződött a vádlott ártatlanságáról, s tervezi szabadon bocsátását.

Pilátus pedig állítólag ezt tette. Lukács annyira furcsállhatja ezt, hogy nem említi az amnesztiát. Ellenben Pilátus nála kétszer is kihirdeti, hogy Jézust csak megfenyíteni akarja. Igaz, ő nem említi Jézus megostorozását sem, és némileg ellentmondásos, hogy miért is akarja Pilátus megfenyíteni őt, ha ártatlannak véli, valószínű, nem akart Lukács sem túlságosan eltávolodni elődei leírásától.

Pilátus tényleg ez a jellemtelen fráter, akit a tömeg eltéríthet szándékától? Poncius Pilátus praefectus volt. Szenátori méltóságú helytartóként főbírói tisztet is gyakorolt, akár főbenjáró bűnökben is. Római polgároknál álló légiók fölött nem, csak területi segédcsoportok fölött rendelkezhetett. Ezek Júdeában főleg görögökből és szamaritánusokból álltak, a zsidókat vallásukra való tekintettel még Caesar mentesítette a katonai szolgálattól. A tartományi igazgatás hétköznapijait a törvényi szabályozáson túl mindig meghatározta a helytartó személye is.

Pilátus a hadseregben csinált karriert. Pályafutásának csúcsa a praefectusi méltóság lehetett. A pályázónak 400 000 sestertius vagyonnal kellett rendelkezni. Neve elárulta, nem tartozott Róma városának szenátori nemesei közé. Az oszk nevű Pontius család ősi feleske Samnium volt. Tiberius személyében olyan katonamebert küldött Júdeába, aki mindig a római érdeket képviselte, és kész volt azt a zsidó érzékenységgel szemben is érvényre juttatni. 36-ban felmentették. Ez bizonyítja, hogy nem tartozott a császár legjobb emberei közé. Merevsége valószínű,

más provinciákban kevesebb panaszt váltott volna ki, mint épp Júdeában.

Felháborodást keltett, hogy cohorsait hadi jelvények alatt vonultatta be Jeruzsálembe. Róma-szerte elterjedt szokás volt, hogy a csapattestek jelvényei között Augustus óta a császárokat és családtagjaikat ábrázoló imagines demonstrálták a római hatalmat. Csakhogy ez a zsidó képábrázolás tilalma miatt feszültséget keltett, s ő mindössze annyi kompromisszumra volt hajlandó, hogy éjdzón vonult be a városba, s letakartatta a jelvényeket. Meg akarta mutatni, hol a hatalom. Csak akkor engedett, mikor egyedül tömegmészárlás árán tudott volna rendet teremteni.

Akkor sem járt el másképp, mikor a Tiberiust istenítő aranytáblácskák felállítása után törtek ki zavargások, és félt volt, hogy átterjednek a szomszédos tartományokra is.

Szemére szokták hányni, hogy személyes haszonra törekedett. Bár ebben nem tett egyebet, mint hasonszőrű kollégái szerte a birodalomban. Évi jövedelme 200.000 sestertius lehetett. A császár csak akkor rendelt el ilyen esetben utólagos pert, ha a túlkapások a tartomány anyagi romlásához vezettek. Lemondatásának oka sem ez volt, nem is a zsidó hagyományok megsértése, korrupt adópraktika volt, hanem mikor egy népmozgalom leverésekor nagyobb számú foglyot végeztetett ki bírói ítélet nélkül, és maga ellen ingerelte a nemességet és köznépet is.

Jézus ügye az előzőeknek fényében nem lehetett súlyos jelentőségű Pilátus szemében. Legkevésbé sem lehetett volna megszarolni a perben. A per történeti végkifejletében nem lehetett szerepe a zsidó népnek. A helytartó olyan férfiúként jelenik meg, aki inkább gyakorolta a véres végletekig a római jogot, mintsem olcsó kompromisszumra hajlott volna. Mi volt akkor a kivégzés oka?

Térjünk vissza Jézus és Pilátus párbeszédére.

Pilátus perrendi gyakorlat szerint kérdés formában közli a vádat: „Te vagy-e a zsidók királya?” Jézus felel: „Te mondd.” Többértelmű válasz. Lehet körülírt igen,

lehet annak megkerülése. János még megtoldja ama kijelentésével, hogy az ő országa nem e világból való. Található a szinoptikusok állítása, hogy Jézus netán csak hallgatott. Pilátus nem tudja rávenni, hogy nyilatkozzék. A kihallgatás a vitapárbeszédnek alapsémájára szorítkozik. Jézusnak ebben nagy gyakorlatra van. A cselekvő kérdésekre meglepő, elbizonytalanító vagy felbosszantó válaszokat ad. Nem lehetett ehhez fültanú. Aki ismerte Jézust, csak ilyen kihallgatásra számíthatott. Márk és Máté szerint Pilátus „csodálkozik”. Valójában Jézus magatartása a helytartóval való ellenszegülésnek, contumaciának minősült. Ha a vádlott nem felel a bíró kérdésére, ezt a cselekményt követi el. Tartományi lakosokat, vagyis nem római polgárokat ezért halálra lehetett ítélni. Még a szelíd Plinius is megtette ezt Bithyniában 112 táján mint helytartó. Keresztény vádlottakat szólított föl hitük megtagadására. Örömet szelnek eresztette volna őket, de egy kis csoport hallgatásba burkolózott, ezért kénytelen-kelletlen kivégeztette, keresztre feszítettette őket. A vád ellenük contumacia volt, az eredeti vád, kereszténységük már nem számított. Plinius így írt Traianus császárnak erről: „Nem volt kétségem afelől, hogy makacsságukért és hajlíthatatlan ellenszegülésükért mindenképpen bűnhődniük kell, valljanak bár akármilyen hitet.” És a császár helyesel, mert contumacia a helytartó ellen egyben contumacia a császárral szemben is. Itt a magyarázat! Jézus nem tanúsított együttműködési készséget a bírósággal, kimerítette a contumacia bűncselekményét. Enyhébb büntetése a testi fenyítés volt, de Jézus az enyhítés tényét is eljátszotta, mikor megostorozása alatt is hallgatott.

Érdekes, hogy nincs szabályszerűen kihirdetett halálos ítélet a perben. Helyesen, hiszen a büntetőügy átváltzott polgárfegyelmi ügygé. Ennek lezárására elegendő, hogy: „Vezessék el!”

Ezt a végkimenetelt sugallja az is, hogy az eljárás nagyon gyorsan zajlott le. Márk szerint a hat óraker Pilátus kezére adott Jézust kilenckor más keresztre feszítik. János hatodik órában zárja le az eljárást. A tolmácsolás, a megostorozás, a keresztút mind lerövidítik az időt, az állítólagos vitára a tömeggel mikor lett volna mód?

Harmadsorban a Megfeszített testét még aznap kiadatja Pilátus a szinhedron nemesi rendű tagjának, hogy eltemesse. Felségsértési perekben ezt meg szokták tagadni. Az ellenszegülést nem kell halálra tölteni.

A passióleírásban az egyetlen írásos bizonyíték a Jézus feje fölé kifüggesztett felirat. "És a feliratra az ellene emelt vád iratott." Az aitia szót Luther óta véteknek fordítják, de jelentése lehet kárhoztatás is. Márk nem írja, hol helyezték el a feliratot. Máté, Lukács és János utóbb következtetnek rá. Szemük előtt lebeghetett más keresztrefeszítések példája, hiszen ezek igen gyakoriak voltak. Lehet, Márk mégsem erre gondolt. Szokás volt, hogy a nyilvánosan végrehajtott büntetések esetén a menetben egy titulust, egy feliratot vittek rúdon, ez megnevezte a bűnös bűnét. Erre gondolhatott Márk. A vétkek szégyenét fokozták ezzel. A katonák iparkodtak is ezt megtenni. Pilátus döntésének jogi alapjához ennek már nem sok köze lehetett. A csúfolódás eleme található benne. Egyedül János értelmezi úgy, hogy a felirat hivatalos színezetet nyer. „Amit írtam, megírtam” - mondja Pilátus.

A pernek ez a leírása új értelmezést nyerhet, jövátelheti a népet ért igazságtalan vádat. Módot adhat a nagy világvallások közeledésének gyakorlatához. S bár lehet, hogy Jézus megfeszítésének jogi alapja Jézus contumaciája volt, mindez nem csökkenti a passió vallási jelentőségét, az emberiség kultúrtörténete egyik legszebb fejezetének értékét. Hogy miért hallgatott, az ő titka volt. A hagyomány úgy tartja, harmadnap válaszolt.

Klaus Rosen: Róma és a zsidók Jézus perében c. műve nyomán lejegyezte:
Szász Kata

Lexikon:

praefectus: római tartomány helytartója

Tacitus, Publius Cornelius (55k.-120k.): római történész, politikus, praetor (88), consul (97), Asia helytartója

Josephus Flavius (37k.-100k.): zsidó történész, Galileában a zsidó felkelés egyik vezetője, de átáll a rómaiakhoz; Vespasianus és Titus császár kegyence

passió: Jézus életének a jeruzsálemi úthoz kötődő utolsó szakasza; virágvasárnap eseményeivel kezdődik, a keresztalállal zárul
szinoptikusok: „egybenézők”; Máté, Márk és Lukács evangélistákat nevezik így
pészach: a zsidó húsvét
szinhedron: zsidó tanács

Az előző számban feltett kérdésre válasz nem érkezett.

A pontos felelet így hangzik: Az egyház egyetlen egy embert sem kínzott meg, nem végeztetett ki. A bűnösségről ítélték, majd a vádlottat átadta a világi hatóságoknak. Ők végezték el a munka további részét.

Amúgy újabb kérdést most nem teszek föl. Megsértődtem. Ahh.

Sz.K.

PÁLYÁZAT

Alkotói verseny diákújságírók számára
(Kódszám: 779/3)

A verseny célja:

A fiatal, tehetséges diákújságírók szakmai fejlődésének elősegítése, és a versenyen keresztül az iskolai nyitvatartás fejlesztése.

A verseny témái:

Az iskola belső világa, az iskola és környezetének kapcsolata, a diákélet eseményei, sajátos helyzetei és jellemző konfliktusai. Ezen belül a versenyző maga választja ki azt a témát, amiről írné, illetve amit a karikatúrában vagy videofilmén ábrázolni szeretne.

A verseny kategóriái:

I. A 10-15 éves (a közoktatás 5-8. évfolyama) diákújságírók versenye

II. A 15-19 éves (a közoktatás 9-12. évfolyama) diákújságírók versenye

Mindkét kategóriában a következő műfajokban lehet pályaművet beadni: riport, publicisztika, karikatúra (rajz).

Egy-egy mű terjedelme nem haladhatja meg a 4 gépejt oldalt, rajz esetén legfeljebb 4 darab rajtot lehet beküldeni.

III. A 10-19 éves videofilm készítő diákok versenye

Versenyezni lehet riportfilmmel, képes publicisztikával és egyperces udósítással. Egy-egy film maximum 5 perces lehet (az egyperces tudósítás természetesen 1 perc).

A verseny díjai:

Országos médiában való megjelenés, újságíróklubban való részvétel, színdíj, könyvdíj, egyéni.

A pályázat követelményei:

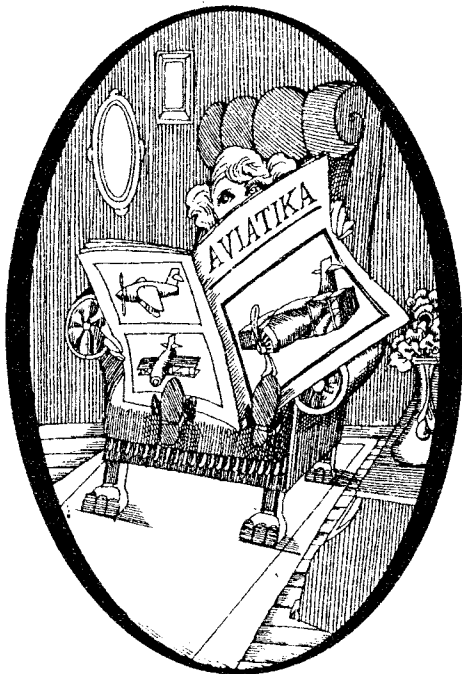
Az úrlaphoz csatolni kell a pályaművet.

A pályázat eredeti művel lehet, az előzetes korábbi megjelenés nem akadály.

Kétszázötvenedik határidő: 1999. április 20.

A pályázati döntésekről szóló értesítés várható határideje: 1999. június 10.

A magyar háziverseny decemberi fordulója

1. Melyik stílus neve jelenti azt, hogy:
nyakatekert okoskodás
újjászületés
regényesség
kagyló?
2. Állítsd megjelenésük időrendjébe az alábbi
köteteket!
József Attila: Nagyon fáj
Radnóti Miklós: Ikkrek hava
Ady Endre: Új versek
3. Mi a falanszter? Kinek a művében található itt
játszódo szín?
4. Mi az utópia? Sorolj fel három utopisztikus
regényt!
5. Minek a jelképe a Janus-arc?
6. Mi az aforizma?
7. Mi a közös az alábbi szavak eredetében?
kéz, láb, könyök, szem, homlok
8. Ki Merlin?
9. Ki Vlagyimir Viszockij?
10. Ki Hobo?
11. Mi köze Merlinnek, Viszockijnak és Hobónak egymáshoz?
12. Ki rendezte az alábbi filmeket?
A hetedik pecsét
Suttogások és sikolyok
Jelenetek egy házasságból
13. Melyik híres színház felújított épülete látható a képen?
14. Sorolj fel három drámaíró, akik abban az időben és
abban az országban alkottak, ahol ez a színház áll!

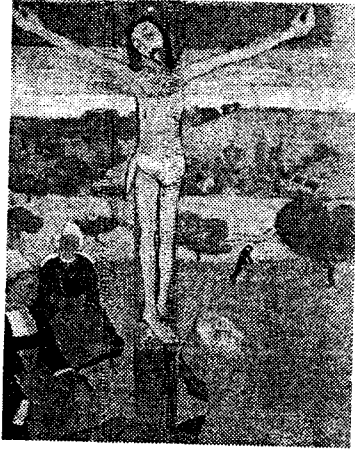

15. Sorolj föl három azonos vezetéknevű, de eltérő utónevű író-t vagy költőt! Tüntesd fel, ki közülük rokon, ki névrokon!

16. A következő írók, költők nem eredeti nevükön lettek híresek, hanem írói álnevet vettek föl. Mi volt az igazi nevük?

- Gorkij
- Molière
- Mark Twain
- Csáth Géza
- Villon

17. Kinek a festménye látható a képen?

1. Hogyan kapcsolódik a fenyőfa az európai karácsonyi ünnepekörhöz?

2. Hány szimfóniát komponált Gustav Mahler?

3. Mit tartalmazott Pandora szelencéje?

Leadási határidő: 1998 utolsó tanítási napja, dec. 18. péntek (Tolerancia-nap)

Az előző kérdéssor megfejtései az iskolai hálózaton olvashatók!

Akik jelest kaptak:

- Borvári Lili, PsychO
- Csizmár Panna, Szmár10
- Hann Péter, matematikatanár
- Horváth Balázs, elsőÁ
- Kardos Eszter, Szmár10
- Ökrös Eszter, Munkásosztály
- Rádi Zsuzsanna, Munkásosztály
- Spangli Sándor polgári szolgálatos
- Szalai Gergely, elsőÁ

Köszönetet, szörfölést, lexikonlapozgatást és boldog ünnepeket kívánok!

Jenny Jankó

KÖRTEMANÓ KARÁCSONYA

A készülődés apró neszei törték meg a kert délutáni csöndjét. Körtemanó az ablaknál állva jól hallhatta a habverő szapora csattogását és biztos volt benne, hogy Szilva kisaszszonytól racsostetejű szilvaslepény sül, és most készül tetejére a fényes cukorhab. Az Almáék kéményéből bodorodó füst ugyan nem árult el semmit, de Körtemanó képzeletében sorra felvillant a porcukorral hintett almás pite, a dúsan töltött, hártavékony tésztájú ropogós almás rétes és a fahéj illatú aimatorta képe. Nagyon nyelt, mert a Ribizlimanók felől hallatszó mozsárcsengés okát semmiképp sem tudta kitalálni, sóhajtvá visszafordult és becsukta az ablakot. Ideje, hogy ő is hozzáfogjon a készülődéshez...

A manók ugyanis minden évben kétszer, Karácsony estéjén és a nyári Tűzgyújtás éjszakáján vendégségbe mentek Diómanóhoz. Diómanó a kert végében álló százéves diófában lakott, de azt mesélték róla, hogy már abba is öregén költözött be. Különös lakása volt, a manók, ha mind összegyűltek is nála, kényelmesen elfértek valamennyien, pedig a kertben jóval nagyobb hely kellett, ha letelepedtek.

A vendégségbe nem illett üres kézzel menni, és Körtemanó újabbat sóhajtvá vette szemügyre a kamrapolcokat. Végtelenül hálás volt a harkálynak, amikor az még régen kifúrta-faragta-véste számára ezt a lakhelyet, de sohasem értette, minek az a sok mély polc, amikor őnála alig-alig árválkodott rajtuk valami is... A szemle végére kiderült, hogy legfeljebb linzertésztára telik. Ízesítésül szórhatná rá ugyan némi darált diót, de a Diómanó szokásos dióspiskóta-tortája mellett hiábavaló erőlködés lenne.

Előkereste hát inkább a kiszűrőmintákat - azokból bezzeg milyen sokféle volt! - és a vékonyra nyújtott tésztából napot, holdat, csillagokat, margaréta- és tulipánmintákat formázott. A tűzhely egyúttal a kályha is volt, így a sütő mindig meleg volt ugyan, de leginkább egy fazék víz melegedett benne. Körtemanó most racsukta a sütő ajtaját a tésztára, aztán lámpát gyújtott. Gyorsan sö-

tetedett, és a feltámadó szél meg-megzörgette az ajtó-ablakot. Talán ezért is nem figyelt fel az első halk kocogtatásra. A második, még mindig csendes kopogtatásra azonban felkapta a fejét. Meg is ijedt. hiszen bentről, a feny felől nézve az ablak üvege mögött hosszú csőr és karmos lábak látszottak csak.

Időbe telt, amíg felismerte a fenyőfán lako feketerigót.

- Bocsáss meg, hogy zavarlak, de egyedül Tőled szűrődött ki fény - mondta a rigó Körtemanónak, miközben a résnyre nyitott ablakon jeges szél zúdult be a szobába.

Egyedül én nem faragtam ki nyáron az ablakra fatáblákat - gondolta magában Körtemanó, de most is úgy érezte, az áthűsölt, elbámeszkodott nyári délutánokért nem is olyan nagy ár a hűlő szoba.

- Kerülj az ajtó felől! - mondta. A rigó az ajtóban is zavartan toporgott.

- Tulajdonképpen azért zavarlak, mert gondoltam, hogy zavarhatlak, ha...

Körtemanó szeme lassan hozzászokott a sötéthez és meglátta a távolabbi ágon kapaszkodó árnyat: egy másik rigót.

- Tudod - vágott bele az első - kidöntötték a fát, ahol lakott. Három napja velem van, de éhes, és a kertész is egyre ritkábban tesz ki ennivalót.

- Gyertek hát be gyorsan! - mondta Körtemanó. - Szokik a meleg, pedig rátok fér!

A tűzhely felől a sülő sütemény finom illata áradt.

- Már tudom is, mit adok - mondta a Körtemanó. - Ezt ugyan az esti összejövetelre sütöttem, de ki veszi észre, ha egy-kettővel kevesebb? Ennek a holdacskának úgyis túlipirult az egyik szárva, ez a napocska pedig inkább paca alakú... Csipegetsetek bátran - kinalta a rigókat.

Apró szárnyak suhogása: cinkék érkeztek az ablak elé. Ketten jöttek, hárman voltak, négyen lettek, s mire Körtemanó betेरelte és ágyra ültette őket, olyan szorosan voltak, hogy egy szűnyög se fért volna el köztük. A manó pedig újabb és újabb süteményeken fedezett fel valami hibát és törte a morzsát a sok éhes csőr elé... A szél meg-megrázta az ablakot, de mert nem figyelték rá, mély harangkondulást sodort magával: bimm-bamm... A mada-

rak egymásra néztek, aztán a süteményes tálcára: egyetlen csillagforma sütemény maradt a sok napocskából-holdacskából, a sok margarétából-tulipánból

Körtemanó felszeg mosollyal tárta szét a kezeit:

- Nekem most már mennem kell, de ti csak maradjatok. Én nem jövök meg, csak éjfél után, s rátok igazán rátok fér egy kis melegedés - a tálcára nézett: - még süteményt is tudok vinni. Egyet, a Diómanónak. A többiek ügyeset fogadták volna el mosolygás nélkül, hogy én csak linczert sütök...

Selyempapírt vett elő, begöngyölte a süteményt, óvatosan a zsebébe csúsztatta és utnak indult. Diómanó ajtaja mögül zsongó beszélgetés szűrődött ki, s egy rövid pillanatig Mogyorócska vidám nevetése. Körtemanó kopogott, s az ajtó magától nyílt talán, mindenesetre hamarosan a terem közepén találta magát, ahol a többiek már a Karácsonyfát díszítették. Csillogó diszkek és tarka szalagok, forgó, villogó gömbök és színes csokorra kötött masnik pompáztak a fán, hófehér gyertyák az ágvégeken, s számtalan rejtelmes ajándékdoboz a fa törzse körül. Egyedül a fa csúcsa-

ról hiányzott még egy dísz, s a manók versengve ajánlták saját diszeiket Diómanónak.

- Egy kékeslila masni lenne a legszebb - mondta Szilva kisasszony és már nyújtotta is a csokorra kötött szalagot.

- Inkább egy cirmos piros gömb - mondta a kerekképű Almamanó.

- Talán egy halványzöld csúcs - kísérletezett Mandulamanó felesége.

Diómanó sorra felpróbálta a felajánlott díszeket, de aztán csak a fejét rázta.

- Nem, nem, egyik sem az igazi!

- Nekem - kezdte Körtemanó és a hirtelen támadt csendben alig hallhatóan fejezte be - van egy csillagom.

Kicsomagolta a süteményt. Furcsán keménynek érezte, mintha napok óta száradt volna. Nem is világossárga volt, mint a linczerek, hanem egy kicsit - Körtemanó rámeredt, mintha nem is az ő süteménye lenne -, igen, egy kicsit aranyló. S ahogy feljebb és feljebb emelkedett a fa csúcsáig, sugárzó fénye egyre erősebb lett. Mikor Diómanó feltette az ág hegyére, minden segítség nélkül ott maradt. Aranyló fénye betöltötte a helyiséget, különös, sajátos színeket villantott fel a manók díszsein. Ott tükröződött a megilletődött szemekben, mert a manók - ritkán esik ilyen! - szokatlan csendben álltak egy pillanatig. Aztán Mogyorócska újra felkacagott és tapsolt hozzá:

- Jaj, de szép, de gyönyörű!

- A csend tovarebbent, s a manók egymás szavába vágva dicsérték Körtemanó ötletességét, ügyességét. Versengve kínálták a terített szektől, ahol ott pompázott a cukorhab-díszes szilvaslepény, a piskótakönnyűségű dióstorta, Almáék újdonsága, a sűrű almakrémmel töltött palacsinta, s fény derult a mozsárcsengés okára is: a ribizlimanók karamellcukrot törtek porrá legújabb zselés süteményükhöz. Diómanó ezalatt kedvenc karosszékebe telepedve nézte a beszélgető csoportokat, s a tekintete újra és újra visszatért Körtemanóra, ilyenkor mintegy maga-magának bölintett és elmosolyodott.

Bimm-bamm! A harangszó, pedig nem is az ablakon szűrődött át, távoli volt és mégis tisztán hallották.

- Éjfél van - állt fel Diómanó -, ideje, hogy pihenőre térjete, de előtte még átadom az ajándékaimat...

A manók gyakran és mindenfelét cserébe-
reltek egymás között és sokszor sok mindent kér-

tek-adtak kölcsön, de ajándékot egymásnak sohasem készítettek. Maguk sem tudták, hogy is alakult így, de igazi ajándékot csak Diómanótól és csak ilyenkor szoktak kapni. Ezek az ajándékok azonban mélyen rejtegetett, titkos kívánságokat elégítettek ki, mintha jobban ismerte volna őket, mint más a tenyerét. Most is csupa halk "oh" és leikendező "áh" hangzott el, ahogy a búcsuzók bepillantottak a díszes csomagolópapírok mögé . . .

Az ajtó a totét éjszakára nyílt, és az éj elnyelte Szilva kisasszonyt és mogorva nagybátyját, Almáékat, a ribizlimanók népes seregét, s el a többieket, mind. Fogytak és elfogytak a csomagok, dobozok mind, s Körtemanó egyedül maradván az asztal sarkánál jobban szorongott, mint amikor belépett. Látta, hogy órá nem vár ajándék, s biztos volt benne, hogy Diómanó észrevette: tálca és kosár nélkül érkezett. Még csöpp hálát is érzett, hogy így külön és nem a többiek előtt teszi majd szövé.

Diómanó hozzálépett és átkarolta a vállát

- Nem tudok mit adni, mert neked nincsenek titkos vágyaid, rejtegetett álmaid. A nyárból nem panaszkodsz a forróságra, télen nem zúgolódsz a hideg szél miatt. Elfogadod a

szűkös ételt, és ajándékozol, ha bőséged van. Ma este is éppen Te adtál igazi ajándékot mindannyiunknak. Nemi tesztek mást, csak visszaadom azt, ami ugyanis a Tiéd - azzal felnyúlt és levette a fá csúcsáról a csillagot és Körtemanó tenyerébe tette. Súlyos volt, fenyő aranyszínű és mintha egy kicsit meleg is. Körtemanó visszacsomagolta a selyempapírba és úgy tette zsebre. Óvatosan mászott le a díófa törzsén és sietve indult haza.

Szobácskájában a megrakott tűzhely fénnyel fogadta, a madarak valamikor elmentek. Tisztaság, rend volt, az ágy megvetve. Körtemanó lehuppant az ágyra. Hihetetlen - suttogta maga elé, ahogy végiggondolta az estét. Elhevert, majd rémülten pattant föl: valami roppanva tört össze a zsebében. Reszkető kezzel vette elő a csomagocskát és kibontotta. A selyempapírban morzsányi darabokra törött csillag formájú linzertészta volt. Körtemanó nézte-nézte, aztán az asztalra simította a selyempapírt és összeillesztette a darabkákat. Elmosolyodott: Még holnap is lesz mit adni a madaraknak!

Igy aludt el, mosolyogva.

Mindenkinek Szeretetteljes Békés Boldog Karácsonyt és Boldogabb Új Esztendőt Kívánok!

VisMajor

POLI KÖNYVKLUB

KARÁCSONYI AJÁNDÉKKÖNYVEITEKET
RENDELJÉTEK MEG A KÖNYVKLUBTÓL!

TISZTELT SZÜLŐK!
ÖNÖK IS HASZNÁLJÁK KI A KÖNYVKLUB
ADTA LEHETŐSÉGEKET!
MEGRENDELÉSEIKET VÁRJA

BÁGYI LÁSZLÓ

20% MEGTAKARÍTÁSI!

20% MEGTAKARÍTÁSI!

A MIKULÁS SZÁNJÁT RÉN- SZARVAS HÚZZA, DE HONNAN VALÓ A RÉN- SZARVAS?

Kezdetben volt az Asszony és a Férfi, és kívülük senki és semmi nem járkált, úszkált, röpködött a világon, mígnem egy napon az Asszony mély vermet ásott a földbe, és halászni kezdett benne. Sorban egymás után kihúzogatta az összes állatokat, és a legutolsó, amit kihúzott a veremből, a rénszarvas volt. Ekkor Kaila, az Ég Istene elmondta az Asszonynak, hogy a legislegnagyobb ajándék mindezek között a rénszarvas, mert a rénszarvas lesz az ember tápláléka.

Ekkor az Asszony szabadon bocsátotta a rénszarvast, és magparancsolta neki, hogy menjen ki a földekre és sokasodjék, és a rénszarvas engedelmeskedett az Asszony szavának, és nemsokára telis tele volt a föld rénszarvassal, így azután az Asszony fiai szerencsével vadásztak, volt mit enniük, volt mibe öltözniük, volt jó bőrsátruk, amiben lakhattak, és mindez a rénszarvasból.

Ámde az Asszony fiai csupán a nagy, kövér rénszarvasokra vadásztak, a gyengéjé, az apraját, a betegjét nem szerették elejteni, mert azok enniválóknak nem voltak jók, meg a bőruk sem volt elég alkalmas. És így, idő múltával az történt,

hogy több gyenge és beteg rénszarvas volt, mint ahány erős és kövér, és amikor a fiúk látták ezt, megrémültek, és elpanaszolták az Asszonynak.

Ekkor az Asszony varázslatba fogott, Kailához fordult, és azt mondotta neki: "Nem jó a te munkád, mert lám, a rénszarvasok gyengék lettek, meg betegek, és ha mi eszünk belőlük, bizony mi is gyengék, meg betegek leszünk."

Kaila hallotta ezt, és így szólt az Asszonnyhoz: "Az én munkám jó munka. Szólok majd Amaraknak (a Farkasistennek), ő pedig szól gyermekeinek, hogy egyék meg a beteg, a gyenge, az apró rénszarvasokat, és akkor a föld megmarad a kövér meg erős rénszarvasoknak."

És így történt, és emiatt egy a farkas meg a rénszarvas - mert a rénszarvas táplálja a farkast, de a farkas tartja meg jó erőben a rénszarvasokat.

Farley Mowat: Ne féljünk a farkastól!

Fordította: Sárközy Elga

harmadik kiadás, Ciceró, 1997

Kapható a Politechnikum könyvklubjában
Bágyi Lászlónál

A pedagógia és a történelem

Amikor közeledett a karácsonyi szünidő, a gyerekek - osztályfőnöknőjük javaslatára - elhatározták, hogy az utolsó napon megajándékozzák egymást. Úgy gondolták, mindenki behoz valami kis izét (nem az érték számít), és majd kisorsolják, ki mit kap. Ez majdnem olyan, mintha mindenki mindenkinek adna, és mindenkitől kapna is.

Eljött az utolsó tanítási nap. A tanárok már nem feleltettek, beszélgettek a diákokkal. Ki hol tölti a szünidőt, ki marad Pesten, ki utazik vidékre - egszóval kellemes volt a hangulat.

Az utolsó óra az osztályfőnöké, ekkorra tervezték az ajándékozást. A szünetben mindnyájan a tanári asztalra terített, piros abrosz alá dugták, amit hoztak. Egész kis domb emelkedett már. Ezenkívül mindenkinek a nevért ráírták egy cédulára, s azokat egy sapkába dobták. Jól összekeverték, és várták a tanárnőt.

Nem sokkal csöngetés után meg is érkezett. Felment a katedrára. Mosolyogva szemlélte az előkészületeket, szemüvegét levéve bölintott, majd ő is a terítő alá csúsztatott egy kis csomagot.

- Igen! . dünnögte. Újra levette szemüvegét, és törölgetni kezdte. - Már a régi rómaiak és szívesen meglepték egymást ajándékokkal. Az ajándékozás tehát igen régi szokás. A Forum Romanumon összetalálkozó polgárok gyakran kis csecsebecsékkel, apró használati tárgyakkal kedveskedtek egymásnak.

- Ez hosszú lesz! - gondolta nagyot sóhajtva Benedek, aki az utolsó padban ült. A gyerekek bánatosan hallgatták a tanárnőt, a terem megtelt a régi rómaiakkal, görögökkel és az ő szokásaikkal. Mély és átható unalom ült meg a termet. Egyre nőtt a türel-

metlenség. Karasó a szája szélét rágta.

- Most jól beszélek! - gondolta a tanárnő. - Ni, hogy figyelnek. Karasó még a száját is rágja izgalmában.

A tanárnő szeme előtt Demoszthenész jelent meg, de csak egy pillanatra. Utána arra gondolt, hogy női szónokokról nem tesznek említést sem a görög, sem a római történetírók. De közben már folytatta a gondolatsort az ajándékozásról, és hosszan fejtegette azt.

Néhányan az ablak felőli padsorban kínjukban pornográf rajzokat készítettek a körző hegyével a padra.

- És most valami szellemes befejezést! - gondolta a tanárnő, és Martialis viagyorgó arca villant fel agyában.

- Voltak egészen „furcsa” (ezt a szót erősen megnyomta) ajándékok is. Például a hadvezérek az ellenséges tiszték levágott fejét küldték ajándékba a császárnak. Jelentős csend lett.

- Most pedig kezdjük el mi is az ajándékozást! - mondta a tanárnő. Lejött a katedráról, és a fűtőtestnek dölve szemüvegét dörzsölgette.

Két gyerek ment ki az asztalhoz. Az egyik az asztal mögé állt, benyúlt a terítő alá, s ott megfogott valamit. A másik kihúzott egy cédulát a sapkából:

- Levelkő István!

Közben társa előhúzza azt, amit megfogott, és megmutatta az osztálynak. Egy kis fehér csomag volt.

Levelkő kijött, átvette, kinyitotta. Csokoládé.

A tanárnő mosolygott. Megismerte - ezt a csomagot ő hozta.

Az ajándékozás tovább folyt.

- Rüh György!

Rüh átvette az ajándékot. Egy koponya volt. Két szemürege sötétlett, állkapcsa bambán lefittyedt, a varratok környékén piszkossárga színű volt. A tanárnő úgy nézte, mint aki nem hisz a szem-

üvegének.

- Ki hozta ezt? - mordult az osztályra.

A középső padsorban lassan felállt egy fiú. Nem volt feje.

- Én.

Hallani lehetett a neonszővek zümmögését.

- Nem szégyelled magad? - förmedt rá a tanárnő, és rámeresztette a szeméit. - Nem szégyelled? Ezt hoztad a társaidnak karácsonyra? Egy koponyát? Ki hallott már ilyet? Ilyen izléstelenség! Gusztustalan! Ezt tanuló otthon? Szégyentelen. Küldd be a szüleidet a fogadóórámra! Megértetted?

- Bocsánatot kérek, de...

- Semmi de! Küldd be a szüleidet és kész! Leülhetsz! Így elrontani a szent karácsonyi ünnepet! Nem akarom, hogy a többiek bűnhődjenek miattad, de legszívesebben abbahagytám az egészet. Micsoda izléstelenség! - a tanárnő nagyot fúj. (Mert mindezt egy szuszra mondta el.)

- Na, folytassátok! - intett végül, és visszaállt a fűtőtest mellé.

- Zornáczy Pál!

Zornáczy kiment. Neki is egy koponyát nyomtak a kezébe.

A tanárnő levegőért kapkodott. Egy percig nem tudott megszólalni a

felháborodástól. Aztán az asztalhoz ugrott, és lerántotta róla a terítőt.

Az asztalon egy halom koponya hevert. Sárgák voltak, és egytől egyig vigyorgtak.

A tanárnő - kezében a terítővel - kirohant az osztályból. Kisvártatva visszatért az iskola igazgatójával.

Az igazgató felment a katedrára. Az asztalra támaszkodott. Összehúzta szemöldökét és krárogott.

- Kérem! Önök súlyosan vétettek a házirend tizenkettedik, tizenötödik és huszonegyedik paragrafusa ellen a mai napon. Mindamellet erkölcsi hitelüket is elvesztették jómagam és az egész tanári kar előtt.

Fiúk, megérte?

Fel tudják mérni, mennyire elítélendő, hogy maguk mindenből bohócságot, viccet csinálnak? Maguk előtt semmi se szent? Még az iskola házirendjét sem tartják tiszteletben?

Ez hosszú lesz! - gondolta nagyot sóhajtván Benedek, aki az utolsó padban ült.

És a harminckét fejetlen gyerek unottan hallgatta az igazgató megfontolt szavait.

Vámos Miklós írását az *Előszó az ábécéhez* című kötetben (Magvető Kiadó, Budapest, 1972) Hann Péter találta meg - készülve az osztályidőre.

A miskolci Teleki Tehetségdonozó Kollégium verspályázatát hirdet

középiskolások számára Deákpoézis – 1999 címmel. A megmérettetésre maximum öt, még nem publikált szöveggel lehet nevezni. A pályázati anyagot gépelve, két példányban kérjük postára adni. Beküldési határidő: 1999. január 22. A beérkezett alkotásokat szakmai zsűri véleményezi. Díjazás: I. díj 15000 Ft, II. díj 10000 Ft, III. díj 5000 Ft, valamint tárgyjutalmak és emléklap. Az arra érdemesnek tartott művek számára közlési lehetőséget ajánlunk fel.

Eredményhirdetés: 1999. április 14-én, a Kollégium Költészet napja tiszteletére rendezett ünnepségen. Szeretettel várjuk a mai garabonciások jelelkezését.

Cím: „Deákpoézis – 1999” Teleki Tehetségdonozó Kollégium 3527 Miskolc, Selyemrét u. 1.

Tel: (46) 353-045, 353-088, 354-017, 353-094 Fax: 342-478,

E-mail: tk_humi@mail.datanet.hu Internet honlapunk: www.telekitk.sulinet.hu

KARÁCSONYRA

EVE THARLET
JAKAB MESTER KARÁCSONYA

Ezzel a kedves kis mesével búcsúzom Tőletek a téli szünetre. Töltsetek kellemesen, vidáman és boldogan az ünnepeket! Vigyazzatok magatokra, pihenjétek és egyetek sok-sok finomat!

Láng Andreától

Kelettől Nyugatra, Nyugattól Keletre,
 Déltől északabra, Északról meg erre
 valamerre, volt egy nagy hegy.
 Felhőfödte csúcsát hó és jég borítja,
 meredek hágóit ember meg nem mássza,
 zúzmarás szikláit madár elkerüli.

Hinnéd-c, hogy mégis lakik itt valaki...

Bármennyire furcsa, él erre egy ember,
 kin nem fog az idő, neve Jakab mester.
 Száz vagy ezer éve a hegycsúcs lakója
 ez a dolgos, kedves, bohókás apóka.
 Feje kissé kopasz, látása homályos,
 mégis párja nincsen, oly ügyes és szorgos.
 Szerelő és szabó, ács és esztergályos,
 s mi fő, egyszemélyes baba- s játékváros.

Házát maga rakta, maga is díszíti,
 sőt, Téalapó ajándékait is ő készíti.
 Lehet fából, lehet fémből, lehet csodafor-
 ma,
 szárnyas biciklit is csinál, ha azt kértél
 volna.

Bergengóciában másként van, mint ná-
 lunk,
 tudod, hogy a Téalapót mi Mikuláskor
 várjuk.
 Errefelé más a szokás: évszázadok óta
 a karácsonyi ajándékot a Téalapó hozza.

Eddig minden évben, december elején
 kész volt Jakab mester: egymás hegyén-
 hátán
 álltak a csomagok fényes papirosban,
 Téalapóra vártak, rendben, a sarokban.

Most azonban baj van, nincs kész a mun-
 ka,

szanaszét a jétek, félbe-szerte hagyva.

Jakab rémüldözik, órájára pillant:

„Sietnem kell, gyorsan, az időm elillan!

Nyakunkon az ünnep, mégsem vagyok készen,
 sietnem kell, gyorsan, nehogy szégyen érjen!”

Nem eszik, nem alszik, se éjjel, se nappal.

fürészsel, kopácsol, farag dérrrel-dórral.

Ha mégis elszunyókál, párnája babaszék,

egyszer csak megbillen, s eltörik a játék!

Felriad a mester, most kezdheti újra!

„Sietnem kell, gyorsan!”- megint csak ezt fűj-
 ja.

Egyik reggel aztán bajt tetéz a bajra,

mindenes fiókját hiába kutatja.

Ahol régen szövet és kóc hevert egymás mel-
 lett,

s ahol gyöngyöt, csipkét, csatot, gombot ezret
 lelhet,

most üres a szekrényfia, sehol semmi kellék.

„Ennyi mindent így hirtelen honnan szerezhet-
 nék?”

Jakab csaknem sírva fakad, de észbe kap
 nyomban.

„Sietnem kell, gyorsan, gyorsan, mert az idő
 illan!

Hagynok inkább csapot-papot, a völgybe le-
 szálllok,

a városban, amit csak kell, mindent megtalá-
 lok.”

Jakab mester nem téblábol, nem vár a csodára.
 Tüstént felkap repülő-merülő-guruló masinájá-
 ra.

Havon siklik, jégen csusszan, hipp-hopp rö-
 pen az égen.

Íme a város, máris landol Jakab a pici főtéren.

Csillog-villog minden üzlet,
 díszben minden utca.

Sült gesztenye jó illata orrát csiklandozza. Jakob mester azonban csak munkájára gondol.

„Sietnem kell, gyorsan, gyorsan!”- magában így mormol.

Zsúfolt a bolt, sok időt visz el a sorba állás.

Jakab töri a kobakját: „Van egy jobb megoldás!”

Zsebéből nagy ollót vesz ki, és gyors mozdulattal minden ember ruhájából egy kicsit leszabdal.

Hull a csipke, hull a kelme, nyisszant jobbra-balra.

Csak a rendőr ordítózik, oda a fél bajsza. A népség csak ámul-bámul, nézze meg az ember!

Szöveget, csavart esen a padlóból a kis ezermester.

Mire a nép felocsúdik, végre-valahára, Jakob felkap repülő-merülő-guruló masinájára.

Otthon rögvest munkához lát, „sietnem kell, gyorsan!”

Éppen babát fésül, mikor Téalapó betoppan. Rénszarvasa felnyergelve, üres kosár rajta. A jó vendég még be sem jött, megelőzi hangja:

„Jakab mester, mit ígértél, hol van díszes szánom?”

Nem te mondtad: „Hagyd csak nálam, majd megreparálom!”

Jakab a nagy sietségben bizony elfeledte, hogy Téalapó szánkójának rúdját megszerelje. Irul-pirul szégyenében, évszázadok óta nem fordult még vele elő, hogy elkésett volna. Ráadásul nincsen kész a baba, meg a mozdony, a tehénnek nincsen farka, hát így mit csóváljon?

„Semmi baj!”- szól a Téalapó, öblös hangja kedves.

„A te masinádon szállunk majd a gyerekekhez.”

Jakab mester beindítja repülő-guruló szánját, Téalapónak felajánlja ügyes tákolmányát.

Repül a szán, de néhány játék még most sincsen készen.

Téalapó vezet, s Jakob hátul dolgozik serényen.

Micsoda út és micsoda éjjel!

Éppen odaérték, mire az utolsó játék nagyvégtére kész lett.

Mélyen alszik már a város, házról házra szállnak,

s csendesen lerakosgatják a csomagocskákat.

Szép lesz mégis a karácsony, nem hiányzik semmi.

Örül majd a gyereksereg, kicsi, nagy, mindenki.

Hazatér a két kisöreg, asztal mellé ülnek.

Sült hús, torta, narancspuding, pezsgő várja őket.

Téalapó türelme fogytán, nekilát a tálnak.

Csak egyedül fálatozik, gyomra már nem várhat.

Kit is várna? Barátjától már egy hang se hallszik,

Jakab mester jóízűen, boldog arccal alszik.

EGYIK KEDVENC VERSEM

Talán két hete, hogy Judit üzenetét találtam az asztalomon - ha az új sorozathoz a következő szamba kiválasztanám kedvenc versemet, és rövid indoklást is írnék hozzá...

Az ötlet tetszik, de melyik is az én kedvenc versem? Verssorok kavarnognak a fejemben:

„Szeretném, ha szeretnének”(Agy), „A semmi ágán ül szívem, kis teste hangtalan vacog” (József A), „Szabad szerettem volna lenni mindig, s örök kísértek végig az úton” (Radnóti).

Vagy inkább Somlyó Györgytől vagy Nagy Lászlótól válasszak? És a külföldiek? Mondjuk Blake vagy Burns? És mi van az indoklással? Annak idején, mikor szakot kellett választani az egyetemi felvételihez, a magyar automatikusan kiesett, mert úgy véltem, művészetet soha nem tudnék tanítani. Mit magyarázzak egy versről?

Aztán pénteken kora reggel, míg a villamoson az iskola felé zötykölődtem, eszembe jutott egy régi emlék, és ennél maradtam.

Édesanyám antikvárius - otthon valahogy mindig több volt a könyv, mint a nekik szánt hely. Már gimnazista voltam, mikor először TV került a lakásba, számítógép pedig végképp nem rabolta az időmet - de a könyvek... Anyám is sokat olvasott nekünk, egyszer esti meseként a Toldit olvasta végig. Kiskoromban sok délutánt töltöttem a Váci utcai antikvárium galériáján, otthon pedig, ahol hárman osztóztunk a gyerekszobán, iskola után gyakran egyszerűen betelepedtem a nagyasztal alá (szerintem az volt a lakás legnyugalmasabb pontja) egy könyvvel, és sötétedésig, vagy amíg ki nem olvastam a kötetet, elő sem kerültem.

Még óvodás voltam, amikor megtanultam olvasni. Anyám Szabó Lőrinc: Esik a hó című versénél fedezte fel, hogy én ezt bizony olvasom, nem csak fejből mondom. Ez a Versek a gyerekszobából IV. darabja. Szerintem az első hármat is (Kicsi vagyok én, Hórpontó. A szél meg a nap) mindenki ismeri óvodás korából. A Szabó Lőrinc Összes-ben (egy könyves családban nemcsak kedvenc művek, de kedvenc kiadások is vannak) a következő lapon a Nyitnikék c. vers van, de a lap tetejére még odafért a gyerekkersek V. darabja. Ezt valahogy nem szokták megtanítani a kicsiknek, pedig szerintem tökéletesen ír le egy jelenséget. Én pedig azóta is vonzódok a hasonló, csak néhány soros művekhez.

V.

Veszedelem

Utóttam. Ő is utótt, ahol ért.
Szeretned tudni, hogy miért?
Nekem volt pénzem, neki nem,
ebből lett a veszedelem.

Ajánló oldal

Ajánló oldalak

Máskor az *Ajánló oldalak* szinte kizárólagos írójával szoktam színházba menni, de november utolsó vasárnapján nem ő volt a társam, ugyanis vasárnaponként ő Másik Színházba jár. Így most az enyém maradt a feladat Móricz és a Merlin Színház Uri murijáról szólani.

Az előítélet gyakori kísérőm a kulturális programjaimkor. Most is velem jött, és útközben egyfolytában arra emlékeztetett, milyen csapnivaló regényadaptációkat láttam már különféle színházakban, sőt, csak azt láttam. Regényből színi előadást csinálni - fából vaskarika. Móricz regénye se lesz más!

Nem is lett más, de nem is azt adták elő a Merlin társulat tagjai. Tehát hiába kerestem a színlapon a dramaturg nevét, hiába hergeltem hát magam, hogy micsoda tiszteletlenség megfelekedni az - egyébként nagyszerű átiratot készítő - munkatársról!

Merthogy nem Móricz Zsigmond Uri muri című regényét vitték színre, hanem Móricz Zsigmond Uri muri című színművét, mely színpadra termett, mely hús-vér alakok élő párbeszédeivel közöl, mely nem elmeséli a századvég (melyik is?!) lehúzó és fogva tartó mozarát, hanem megjeleníti, átéli a sűrű levegőjű érat, amely „óság-tartók” és megszállott üttörők vitájából, kibékíthetetlen konfliktusából táplálkozik.

Erőteljes, természetes Jordán Tamás rendezése. A második sorból még érezni a friss rántotta illatát, mely a habzó sörével keveredik, a kocsisra zúduló víz cseppjei rám is hullanak; a szivarfüst engem is fojtogat, a szimultán elgajdolt, az egyik sarokban hegedővel, a másik-

ban bőgővel kísért magyar népdal és cigányóna áramán nem lehet kívülmaradni. A részeg, disznaját sirató búsmagyar, a férjét bezárni, kisajátítani akaró, szerető feleség, a korral haladni vágyó, de a korszellem nyügétől és saját személyiségének gátja-ától szabadulni nem tudó, egyelőre kudarcokra ítélt nagy álmodozó csapnak össze és békülnek ki, küzdenek meg és adják fel értékeiket, vágyaikat. A mindent fölégető tisztító tűz első lángjai is valódiak, sőt igaziak. Megperzselik a néző lelkét.

Csak azt nem értem, hogy az arany nedűt folyamatosan fel-szolgáló pincér fülében miért csillanhat meg a fülbevaló? És a szórólpra miért egy felokozó árnyrajzot kompiláltak - felidézendő a dzsentri virtust? De ezek csak az elmaradhatatlan köztöködés hamvadó szikrácskái. Hogy enyém legyen az utolsó szó.

Petőfi Művelődési Központ
Irodalmi kör

OKLEVÉL

Tamás Orsolyának
a diákíró pályázat
vers kategóriában elnyert
III.
helyezésért

Budapest, 1998. december 6.

László János
A rasón
Belekó

Ajánló oldalak

Jubileumi medveleánykérés

Ne menjen az ember színházba, ha „kívülről” tudja a darabot! (Micsoda hülyeség ez a kívülről! A belülről sokkal kifejezőbb.) Talán még van, aki velem együtt emlékszik!

Csehov három egyfelvonásos, (már megint) *Új színház, Valló Péter*.. Tele vagyok előítélettel. Legjobban az aktualizálástól féltam, láttam én már fehér Vallót - azaz öltönyös Molière-t. De fátylat a múltra. Rögtön az elején megnyugodhattam, nem ebbe fogok belekötni. Bár korhűnek sem mondható sem a díszlet, sem a jelmez, erősített meg barátnóm, akivel együtt néztük az előadást, és aki történetesen a Másik Színház Lakodalom című bemutatójának a plakátján is szerepel, mint szakértő. *Szakács Györgyi* valamiért nagyon felkapott jelmeztervezőnk azért utánanézhethet volna, mi is az a halinacsizma, vagy hogyan is nézett ki akkortájt egy földbirtokos. De még mindig nem ez a baj!

Az igazi probléma a közönség és a Mester (*Csehov*) lenézése, hogy meg sem próbálja *Valló Péter* egynél többször elolvasni a darabot, mielőtt rendez, hogy elhiszi azt, hogy ez egy szimpla bohózat, és fel sem merül benne, hogy mekkora különbség van bohózat és bohózat között, hogy meg sem próbál igazi figurákat, jellemeket csinálni, pedig lehetne, pont azért, mert ez egy (három) zseniális mű, ha bohózat, akkor is, hogy egyszerű lustaságból hagyja szegény *Gáspár Sándort* egy egész darabnyit térferegni a színpadon, mert a színész térfereg, ha nem kap segítséget. hogy tárgyi tévedések vannak itt-ott (pl. nem annak mondja a mondatot, akinek kéne, „kiküldi” a szereplőt, amikor bent kéne lennie), hogy a világ legerotikusabb jelenetéből (Medva, amikor *Szmirnov* lőni tanítja *Popovát*) ócska bohózatot csinál, és észre sem veszi, egyáltalán. hogy eszébe jut *Hirtling Istvánra* szerepet osztani mint sztereotípiát (mi másért?), pedig ez nem operett, nagyon nem, ezek emberek itt, kérem, tragikus, elveszett, elrontott életek, és azért bohózat a műfaj, hogy el lehessen viselni, keserűen nevethecsünk, és ne kelljen belehalni saját nyomorunkba...

És ezek az egyfelvonásosok még ezt is kibírják. A zseniális, örökérvényű párbeszédék, a hibátlan írói felépítmény, a tisztességes színészi játék (kivéve *Hirtling István* ócskaságát) kárpótolja a nézőt, aki jót mulat, és csak akik „kívülről” tudják a darabot, azok bosszankodnak, hogy mennyi ziccer maradt ki. A nézők nagy része ezekkel a gyöngyszemekkel az életben egyszer találkozik csupán, és nekik ez örökre ennyi marad. Hát nem félelmetes?!

De hát a „kívülről” tudók kevesen vannak, potyára nem dolgozunk, ma már nem divat az ötös, és így sem kell pótvizsgázni! Hát nem ez a lényeg? ...

Csehov: Jubileum (három egyfelvonásos)

Az Új színház előadása

Jelmez: Szakács Györgyi, Zene: Melis László, Játsszák: Bánsági Ildikó,

Nagy-Kálózy Eszter, Dengyel István, Hirtling István, Gáspár Sándor

Játéktér - rendező: Valló Péter

Így nézünk ki

A dolog annyiban emlékeztetett színházra, hogy színházban történt. Ez eddig akár becs-mérlés is lehetne, de hidd el, eszemben sincs egy végre amolyan igazi hiánycikket becs-mérelni.

Azon ritka előadások egyike volt ezen a szerdai unalmasnak induló délutánon, amit már szeptemberben tudtam, hogy lesz. A szokásos „sok mindent láttam én már” kifejezéssel készültem nem túl magam, de ahogy az időpont közeledett, engem is egyre jobban érdekelt a dolog. Szóltam is a Másik Színházaknak: tegyék oda magunkat mi is. Nem is maradt más a felhozatalban egy Eszter nevű kivéve - ami a gyereksereget illeti, mert tanár az hat is volt, ha Fricit nem számolom, és az, tekintve, hogy ha Fricit is számolom, tizenhárman voltunk, bizony a fele, pedig ötödannyian vannak, mint a gyerekség, és

mégis, és ez dicséretes. Csak hát inkább azt dicséreném, ami történt.

Egy kávéházi asztal mellé leültünk mi, tizenhárman, különböző korú és nemű emberek, és az előző felcsztás értelmét vesztette. Nagy trükk ez az egész, mert a színház - egyeseknek - még mindig varázslatra képes: megszünt körülöttünk mindent, csak mi maradtunk, meg néhány pogácsa kólával, és a történetek, anekdoták, novellák, paródiák, versek, a vidám nevetések, a felszabadult előadók, megtudtuk, amit nem mondhatott el senkinek, azt, hogy mi mindenre lehet használni testünket, hogy ma már mindent lehet az utcán (enni például), és azt, hogy hogy írtak ők...

Amikor elfogyott a kóla meg a pogácsa, jött a szokásos lelkesedés, hogy csináljunk még ilyet, mert aki ott volt, mind azt érezte, hogy ezek

a rövidke órák azok, amiért érdemes. És persze ment is a szokásos lelkesedés, ahogy máskor, és maradtak a hétköznapok, másnap éppen csütörtök, amikor egy kevésbé emlékezetes délutánt töltöttünk együtt. Emlékszel?... Sajnos én sem...

Szívből ajánlom a *Politechnikum rendezvényeit*. Igazán színvonalas, tartalmas események zajlanak itt ... üres ház mellett is.

Karinthy szövegmondó verseny, Politechnikum, 1998. nov. 25.

Jelentkezők híján ELMARADT

Helyette: Kávéházi délután a készülőknél és érdeklődőknél a Másik Színház színpadán, Karinthy Frigyesre emlékezve

F. B. B.

Állati(?) dolgok

- Szeress, ne harcolj!

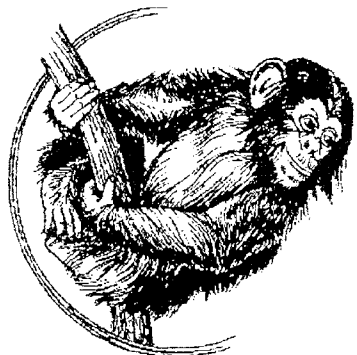
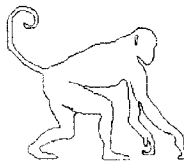
Kézét párnaként feje alá téve, felhúzott lábán a másik kezébe keresztbe vetve hanyatt feküdt, talán egy fűszálat rágszált és az eget bámulta. Tekintete érdeklődő és értelmes, nagyon emberi és mégis megdöbbentő volt. A National Geographic képe egy bonobó csimpánzt ábrázolt, délutáni sziesztája idején. Ez a kép jutott eszembe akkor, amikor egyetem professzorunk a DNS összehasonlító vizsgálatok egyik megdöbbentő eredményéről beszélt, mely szerint a mai emberek és a bonobó csimpánz genetikai állománya több mint 98 %-ban azonos! A gének a magatartást is alapvetően meghatározzák, az egyes fajok viselkedésmintáit az evolúciós alkalmazkodás, a túlélésre való képesség vagy képtelenség alakítja ki. A bonobóké egy érdekes állati sikertörténet, mely tanulságokat kínál nekünk embereknek is.

A bonobó, vagy más néven törpecsimpánz egyike az utolsóként felfedezett nagyobb testű emlősöknek. Nedves klímájú élőhelyétől távol, egy belga állatkertben, 1929-ben vette észre Ernst Schwart, hogy egy fiatal csimpánz koponya vizsgálatakor valójában egy ismeretlen új faj képviselőjébe botlott. A csimpánzok és az ember törzsefejlődési útvonala mintegy 8 millió éve ágazhatott el. A három korábbi utítárs elválását az élőhelyek eltérései okozták. A csimpánzok szárazabb és nyíltabb területen éltek, a bonobók viszont megmaradtak a fák védelmében. Jelenleg a Zaire-folyó déli része körüli nedves erdőségekben él a kb. 10 000 megmaradt példányból álló populáció. Sajnos az esőerdők irtása és az ingatag közép-afrikai politikai viszonyok nem sok jövőt jósolnak számukra. Pedig a tudósok azt gondolják, hogy a bonobók élőhelye jobban hasonlít az előemberekéhez, ezért kevesebb átalakuláson mentek keresztül evolúciójuk során, megőrizve bizonyos, a korai emberfélékkel közös tulajdonságokat. Eleinte a szavannákon élő páviánokat tartották ilyen „embere-

lőd modelleknek”, őket váltották le az 1970-es években a csimpánzok, akik együttműködő vadászok, eszközhasználatra képesek és egyes példányok primitív jelbeszédre is megtaníthatók. A pávián és csimpánz csapatoktól a bonobók egy lényeges dologban különböznek. Míg a két előbbi faj csoportjait egyértelműen és kíméletlenül a hímek urallják, addig az utóbbiak élete a nőstények által irányított, erőszak mentesebb, ha úgy tekinthetjük szerető központú. Önmagában ez még nem rendkívüli, de ahogyan ezt elérik, az annál inkább.

A bonobó kimondottan csinos, kecses, úgy különbözik a csimpánztól mint a Concorde a Boing-747-estől. Hosszabbak a végtagjai, kisebb a feje, keskenyebb a válla. Feketés arcán -vagyis pofáján vörös ajkak világítanak, orrlukái tágak, füle apró. Egy felegyenesedett bonobó hasonlít egyes Australopithecusokra (A. gracilis). Főként gyümölcsöt és kevés állati fehérjét, húst fogyaszt, a csimpánzokkal ellentétben sohasem ejt zsákmanysul más majmokat. Rendkívül érzékeny idegzetűek, a II. világháború idején a németországi Hellbrunn állatkertjének bonobói a bombák zajától pusztultak el. Igen játékos állatok, egyszer megfigyelték amint „szembekötősdii” játszottak: egyikük banánnelvéllal takarta le a szemét és körbe rohanguva botladozott, nekiütődött a többieknek, akik végül elémlyülten figyelték a mutatványt és láthatóan remekül szórakoztak. A fiatalok is sokat játszanak, de érzelmeiket jobban elpalástolják, mint az extrovertált csimpánzok. Testbeszédük, gesztusaik viszont nagyon kifejezőek.

A főemlősök körében az agresszivitás mindennapos,

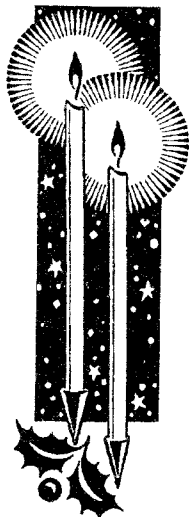

de funkcionális és többnyire korlátozott. Megfigyeltek csimpánzokat, ahol a kibontakozó nézeteltérést egymás átkarolásával és szájuk összeérintésével oldották fel. Ezek a kiegyezési, megbékélési szokások bonobóéknál a szexualitással kapcsolatosak. 1983-ban a san diego-i állatkertben kezdték alaposabban vizsgálni az agresszivitás elnyomásának ezt a sajátosan fejlett „társasági” formáját. 10 egyedet három csoportra osztottak és videó kamerákkal figyelték őket. Amint a gondozó közeledett az eleséggel, a bonobó hímek látványos nem-i izgalomba jöttek, majd a csoportok egyedei korra, nemre való tekintet nélkül párosodtak, vagy szexuális ingerlést végeztek. 10 perc után a bonobók megnyugodtak és az ételt marakodás nélkül clostották egymás között. A vizsgálatok bebizonyították, hogy a közösséget a szexualitás stabilizálja, középpontjában pedig a nőstények állnak. Ezt segíti az is, hogy ivarzásuk szinte folyamatos és ezt rózsaszínes duzzanataikkal jelzik is. Változatos érintkezési és ingerlési technikák között megjelent az emberre jellemző szemtől-szembe pozíció, ez a csimpánzoknál egyáltalán nem fordul elő. De gyakoriak az azonos nemű egyedek szexuális játéka is, a nőstények „dörgölődése”, vagy a hímek „kardvívása”, a masszázs és a csók sokféle formája. Az aktus igen sebess, átlagosan 13 másodpercig tart. Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy a bonobók betegesen hiperszexuálisak! A szaporodásuk sem áll arányban e teljesítményükkel. Átlagosan 4-5 évente születik egy-egy utód, életkoruk a vadonban 40-50 év. A szexualitás szerepe jóval tágabb, az agresszív indulatokat alakítja pillanatok alatt nem-i vágyvá. Összetűzések persze vannak, elég ha két egyed ugyanarra az érdekes kartondobozra kíváncsi, de erő alkalmazása helyett mindig „happy end” következik.

Ami ezt a rendet fenntartja az a „Nőszövetség”, a nőstény egyedek érdekszövetsége. A kyoto-i egyetem munkatársai Zaire-ban végeztek vizsgálatokat a természetes csoportokban. A csimpánzokkal való hasonlóság addig terjedt, hogy a bonobók is időleges, fel-fel oszló kisebb csapatokat alkotnak, melyek állandóan változnak, leszámítva a kólykók és anyák kapcsolatát. A hímek mindkét fajnál a szülői csoportban maradnak, a nőstények viszont átmehetnek idegen csapatokba is. Az új bonobó lányok beilleszkedése igen gyors, a magasabb pozíciójú bensülött nősténnyel való dörgölődés előzi meg. A hímek viszont egész életükben az anyjuk mellett maradnak, alárendelt pozícióban. Micsoda ellentét ez a csimpánzok felsőbbrendű, agresszív „macsó” himjeivel szemben! De azok el is fogynak az örökös harcban, idősebb példányokból jóval kevesebb él. A bonobóknál etetéskor először a nőstények esznek, némi összedörgölődés után testvériesen elosztva az ételt. A hímek meg kézzel lábbal mutogatnak, hogy ők is kérnek, de csak a „hölgyek után” juthatnak a maradékhoz.

Családokon alapuló társadalmunk emberekből és nem majmókból áll. A béke megteremtése az emberi viszonyok között sem nélkülözhető. Az eszköztár évmilliók alatt kifinomult, kultúrává lett, tabuk, erkölcsi törvények emelkedtek a közös biológiai alap fölé. Szeretet és szerelem, a család békéje ma is a nők vállán nyugszik. Talán a férfiak sem csak az agresszív csimpánz hím, vagy az alávetett bonobó szerepe között választhatnak - boldogságuk és talán túlélésük érdekében.

A Scientific American cikke nyomán írta:
Veres Gábor

Minden kedves
olvasónknak
kellemes Karácsonyi
ünnepeket és vidám,
sikeres új esztendőt
kívánunk!

Híresokor

ÖTSZÖRÖS SZERVÁTÜLTETÉS

A svéd Göteborgban egy öt éves kislánynak szinte minden szervét kicsérélték : új májat, új gyomrot, új hasnyálmirigyet, új nyombalet és új vékonybelet kapott. Csak magukat a donorokat fél évig keresték a nem mindennapi műtéthez. A műtetre azért volt szükség, mert a gyermek krónikus hasmenésben szenvedett, és életveszélyesen lesoványodott.

HÜLLŐK AZ ÜLÉS ALATT

Harmincegy hüllőt - gekkókat és varánuszokat - akart Magyarországra csempészni Sopronnál egy magyar sofőr. Az állatokat egy kisteherautó ülése alatt tállták meg a vámósok. A sofőr elmondása szerint, Belgiumban vásárolta az állatokat, és itthon akarta értékesíteni őket, de a vásárlásról semmiféle papírt nem tudott felmutatni. A hüllőket előbb a Fertő-Hanság Nemzeti parkba, majd Budapestre szállították, hogy műlőbb terráriumba kerüljenek.

BETILTOTT LÉZER CERUZÁK

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség betiltotta bizonyos lézertípusú kibocsátó kulcstartók forgalmazását, mert azok sugarai súlyos szemkárosodást okozhatnak. A szakértők szerint a készülék szembe irányított fénye súlyos károsodást okozhat a retinában és a látás elvesztését is eredményezheti.

OROSZ ÓLOMVESZÉLY

Az orosz nagyvárosi gyerekek 44%-át veszélyezteti akkora ólomszennyezés, amelynek következményeként magatartási és tanulási problémákkal kell számolni. Minden tizedik már gyógykezelésre szorul, vagy szorulna, míg minden tízezeredik gyerekeknek sürgős orvosi segítségre lenne szüksége. Az ólomszennyezés fekete-listáját Moszkva vezeti.

KISZABADÍTOTT NERCEK - KÖRNYEZETI

KÁROK

A harcos állatvédők kb. tizenhétezer nercet szabadítottak ki a svéd állatfarmokról. Az önellátásra kényeszerült kisragadozók veszélyeztetik a környezetet az Észak - Svédországi Normaling területben. Olyan étvággyal fogyasztják a környék halait és madarait, hogy megbomlóban van az ökológiai egyensúly. Pedig a nerceknek csak 10%-a marad életben szabad természetben.

Forrás: Élet és Tudomány

Gyűjtötte: Dóczy Katalin (JUTA JAZZ)

ÁLLATI VICCEK

Az Alaszkában élő Jim, és a texasi Bill beszélgetnek az éghajlat különlegességeiről.

— Nálunk Alaszkában olyan hideg van, hogy télen a tehének alatt tábornitület kell raknunk, mert megfagy bennük a tej.

— Nálunk, Texasban, olyan meleg van, hogy a tyúkokkal jeget kell etetnünk, nehogy kemény tojást tojjanak.

— Hogy hívja le a cigány a kutyáját a padlásról?

— Kutyám, dzseri ill!

Nyuszika répát kapál a liftaknában. Arra megy a farkas és megkérdezi :

— Hé nyuszika, már Karácsony van ?

Mire a nyuszika :

— Nem tudom. Én biciklivel jöttem.

Zsiráf meséli a nyuszikának:

— Te, nyuszika, ha tudnád, milyen jó nekem. Amikor például eszem, és a finomabbnál finomabb falatok csak úgy csuszognak végig-végig a torkomon, hosszan le a gyomromba, és érzem, ahogy a finom étel fokozatosan megtölti a hasamat. Na és amikor nyár van, és nagy kánikulja, hőség és én eszem a fagyilaltot, hát az valami isteni érzés. Élvezem, ahogy a jó hideg fagyj lassan végighalad a torkomon lefele, kellemesen hűti a nyakamat, érzem a nyakamban hosszan végig, hát az valami csodálatos. Na és télen, amikor nagy hideg van, minden jeges és zimankós és én iszom a finom, meleg teát, hát az valami mennyei. Ahogy a finom forró tea csurog végig a torkomban, lassan felmelegíti a nyakamat hosszan, forrón, élvezem a csodálatos érzést.

Nyuszika: - Mondd, zsiráf, hánytál már?

— Mi lesz a szentjánosbogárból, ha Viagrat szedi:

— Állólámpa.

— Hogyan lehet betenni egy elefántot a hűtőszekrénybe?

— Három lépésben:

1. Kinyitom a hűtőt
2. Beteszem az elefántot
3. Becsukom a hűtőt

— Hát egy zsiráfot?

— Sehogy, mert már tele van elefántal.

— Nem! Négy lépésben:

1. Kinyitom a hűtőt
2. Kiveszem az elefántot
3. Beteszem a zsiráfot
4. Becsukom a hűtőt

gyűjtötte:

Farkas Melinda (SZMAR10)

A VILÁG ELDUGOTT SARKAI - III.

SEYCHELLE-SZK.

AHOL MISS UNIVERZUM

KORONÁZTATOTT...

Kókuszpalmák a tengerparton, kristálytisza víz, napsütötte, homokos tengerpart, gondtalanság, nyugalom. Ki ne álmódzott volna már hasonlókról? Milyen lenne - ha csak néhány hétre is - ilyen vidékre eljutni! A „Kék lagúna” világa ez, ahol a partra vetett hajótörött kislány az öreg felnőtt segítségével tanulja az életet. Felcseperedvén, az öreg halála után marokra maradnak, megízlelik a szerelem mámorító gyönyörét és a trópusi természet lágy öléit, távol a világ szennyezésaitól az igaz szerelem tengerén együtt úsznak az örök boldogságban. Nincsenek előítéletek, nincsenek ármányok, nincs kapzsiság, nincs Rossz, legfeljebb apróbb zökkenések. Akárhova néznek mindenhol csak tisztaság, erintetlen természettel találkoznak, abban a boldogságban, amit az élet szíveként és átvitt értelemben egyaránt. Hát persze, hogy ők is tiszták, kedvesek és szépek maradnak egészen a film végéig! Az emberek pedig sóhajtanak egyet és szomorúan veszik tudomásul, hogy az ő világuk moszkos, kapzsi és számító, ilyen csak valahol távol a trópusokon történhet egy lakatlan szigeten. Nagyon kevés embernek adatik meg, hogy az álmatlan nyitólátást rekonstruálja, de annak bizonyára nagyon sok pénze van!

Nos azt hiszem erre az álomra építettek az idei szépségkirálynő választás szervezői. A Seychelle-szk. - ahol az 1998-as versenyt rendezték - tényleg nagyon távol van mindentől és tényleg csak a gazdagok juthatnak el ezekre a trópusi tájakra - borsos áron. A szépségkirálynő választáson ráadásul mindenki szép, csinos, egészséges és makulátlan, olyan - „természetes”. Ráadásul a legtöbb lányról kiderült, hogy titokban környezetvédő, de legalábbis szereti az állatokat - tehát oda való.

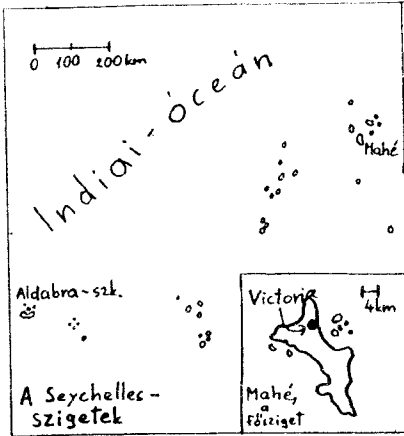
Valóban ilyen hely lenne ez a szigetecsoport az Indiai-óceán közepén? Történetünk a 16. században indul. Igaz, hogy az első telepések franciák voltak, de előttek már arab kereskedők, sőt a portugálok is látogatják időnként a szigeteket. Végül 1742-ben a franciák vették birtokba a területet. Egészen a 19. század elejéig az India és Afrika között zajló rabszojga- illetve az Európa és India között zajló fűszerkereskedelem fontos tranzitállomása. Megfordult itt mindenféle náción, amit jelenlegi kevert lakossága is bizonyít. Sajnos a Seychelle-szigetek éppen a Brit és Francia birodalmi értekek ütköző zónájában volt, ezért gyakran cserélt gazdát: 1794 óta hatszer! Nagy előrelépést jelentett a rabszolgáság eltörlése 1835-ben, de az ország csak 1976-ban lett önálló! Ekkor alakult meg a Seychelle-i köztársaság, persze azonnal be is lépett a Brit Nemzetközösségbe, mely a volt brit gyarmatok önálló államainak laza szövetsége. Rendkívül fiatal államunkban, csak 1992-ben engedélyezték a több pártrendszert. A demokratikus folyamatok és a nyitás aztán odaig vezetett, hogy az egyre felkapottabb ország megrendezhette az 1998-as szépségkirálynő választást.

Valóban különleges hely ez a Seychelle. Soknemzetiségű népével, különleges természeti adottságaival iga-

Aldabra

A Seychelle-szigetek egy különálló szigetecsoportja az Aldabra-szigetek, 400 km-re Afrika partjaitól keletre. A fősziget egy atoll: egy tengeralatti vulkán korall sapkája, mely az évmilliók során, hol szárazföld, hol pedig tengeralatti zátony volt. Ma szárazföld, de mindössze 25 m-rel az Indiai-óceán szintje fölött. Ahogy teltek múltak az évezredek sokféle állat érkezett ide az óceánról és a levegőből. Legkönnyebb dolguk persze a madaraknak van, hisz 400 km-t repülni nem könnyű, de nem is túl bonyolult feladat. A partokat kókuszpalmák szegélyezik, de vajon honnan kerültek ide? Ők nem tudnak ugyan repülni, de a kókuszdió olyan ellenálló, hogy az áramlásokkal sodródva több száz, sőt ezer km-t is megtesz a számára káros sós vízben. A szigethez érkezve aztán megtelepedve a parton ki-

hajt az új kókuszpálma, megalapozva ezzel a tengerparti pálmaligeteket. Feltételezik, hogy nemcsak a kókusz hanem uszadékfák is érkeztek a kontinen-
sek felől benedvesítve ezáltal a szigetet rovarokkal, pókokkal és más apróbb gerinctelenekkel. A hullók jó tutajosok, ezért valószínű ők is így érkeztek. Később aztán az állatok alkalmazkodtak a szigeteken uralkodó viszonyokhoz és egy kicsit átalakultak. Kialakultak pl. repülésképtelen madarak is, hisz ellenség nem található a földön. A szigetek legkülönlegesebb élőlényei az óriásteknősök. Szinte biztos, hogy ők is Afrikából származnak, de miért nőttek ilyen nagyra? A kutatók azt feltételezik, hogy ők is a nyugalom a béke termékei: nincs ellenségük, békésen éldögélhetnek akár kétszáz évig, zsírtartalékaikat nyugalmasan felhalmozva. A Seychelle-szigeteki emberek büszkéek a teknősökre, mert sehol nincs máshol ilyen a világon, csak a Galapagos-szigeteken, de ott egy picit kisebbek!

zán beleillik a mai toleráns multikulturális-természetvédős világáramlatba. És valóban megtalálhatóak itt az első francia telepesek, az arab, indiai és kínai kereskedők, a hajdani rabszolgák és a britek leszármazottai. Ma három hivatalos nyelve van az országnak: a kreol mellett (mely a francia telepesek és a rabszolgák nyelvének keveréke) az angol és a francia. A szigetcsoport természeti értékei pedig tényleg különlegesek és csodálatra méltók. Sajnos az is igaz, hogy ezeket a csodákat tényleg csak egy igen szűk réteg látogathatja, ugyanis az idegenforgalmát egyre fejlesztő ország rájött micsoda kincs van a kezében és nem adja olcsón. Nem ritka, hogy a tengerparton, a kókuszpálma-ligetek között, pucér nőket jobbnál jobb gépekkel felszerelt fotósok állnak körül. A szexipar lágyabb változata illetve a modell-fotózás már régebben felfedezte magának a szigeteteket, az idegenforgalom csak később indult.

ADATOK A SEYCHELLE-SZIGETEKRŐL:

hivatalos név: Seycheile köztársaság
terület: 455 km²
lakosság: 80 000 fő
államforma: köztársaság
főváros: Victoria
népek: néger, mulatt, kreol, indiai, kínai, maláj
hivatalos nyelv: seychellei (kreol), angol, francia
vallás: római katolikus - 91%, anglikán - 8%, egyéb - 1%
egy főre eső GNP: 5480 dollár
pénznem: seychellei rúpia

Hogy miért ilyen különleges ez a táj? Írta a szigetek kialakulása, élővilága és éghajlata adja meg a választ. Először is itt mindig meleg van, hisz nincs messze az Egyenlítő. Szerencsére az óceán hűsítő hatása miatt a forróság is elviselhetőbb. Szerencsés azért is, mert a trópusi ciklonok elkerülnek, ezért nincsenek időjárás-katasztrófák. A 115 sziget közül 76 korallzátony, a maradék pedig gránit. Emberek csak az utóbbiakon élnek nagyobb számban, mert a korallszigetek alig néhány méterrel vannak csak a tenger fölött és területük is annyira kicsi, hogy vízfolyás nem alakulhatott ki rajtuk. A magasabb gránitszigeteken viszont megoldható az édesvízellátás. Természetesen a főváros - Victoria - is egy ilyen szigeten található. Állat- és növényvilága is különleges, hisz a kontinensek felől érkezhettek csak, tehát elzárt világ. (Lásd a keretes írást.)

Mindent egybevetve a Seychelle-szigetek manapság már nem azért tartozik a világ eldugott sarkai közé, mert nehéz oda eljutni. Seychelle bárkit szívesen vár - csak tudja megfizetni!

Barta Géza

Dolgozat-közpések

1.
dolgozat: A meteorológiai jelentésben azt halld, melegfronti hatás várható. Mi ennek a tudományos háttere?

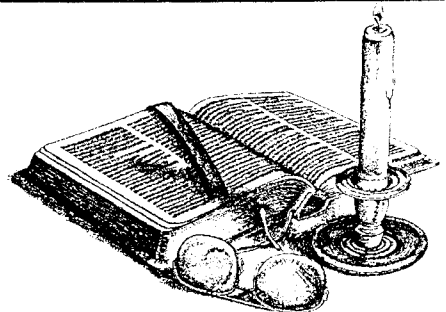
diák:...A meleg levegő rákúszik, rámászik a hideg levegőre. ...

2.
dolgozat: Milyen a világegyetem elemi összetétele?

diák: 21% oxigén, 78% nitrogén, 1% egyéb

3.
dolgozat: Mi a hasonlóság a rádió, a mikrohullámú sütő és a röntgenfelvétel működése között?

diák: Identitásuk nem változik, különféle sugarak, hullámok érkeznek a gépekre, ezek a sugarak segítik a működésüket...

VÍZLÁGYÍTÁS A GYAKORLATBAN

(Internetes körkép)
Kalmár Anna (SZMAR10)

„Indián ül a folyóparton. Felesége a vízésésnél mos. Egyszer csak egy szikla esik le a vízésés tetejéről és agyonnyomja a nőt. Mire az indián:
– Ez már a harmadik mosógép a héten, amit a vízkő tesz tönkre...”

Évenként sok millióba kerül a lakosságnak a kemény víz, a lerakódó vízkő rongja a villamos berendezések hatásfokát, tönkreteszi a készülékeket. De vajon lehet-e védekezni ellene?

Pécs-Nagykanizsa

A pécsi ivóvíz közismerten gazdag ásványi sókban, közülük a vízkövet okozó magnézium és a kalcium ugyan az ivóvíz élvezeti értékét nem rongja, ám helyrehozhatatlan károkat okoz az elektromos berendezésekben. Ha ugyanis ez a víz meleg felületre kerül, a kalcium- és magnéziumsók kicsapódnak, szilárd felületet alkotnak, romlik a fűtőtest hőátadási képessége, a berendezés, a műszaki paraméterekben megállapítottnál hamarabb tönkremegy.

A pécsi lakosság évente sok millió forintot költ vízköoldókra, amelyek közül nem egy messze nem váltja be azokat az ígéretek, amelyeket a használati utasításban megjelöltek. De ugyanez vonatkozik az utóbbi években feltűnt, drága - legalábbis a szolgáltatás értékét figyelembe véve - készülékekre is, amelyek csak a szűres prospektusokban lágyítják a csapvizet, a valóságban csak szűrik.

Csak a hivatalosan bevizsgált készülékeket szabad megvásárolni - ad tanácsot *Antalics Dezső* a vízlágyítás nagykanizsai szakértője, aki egyetért azzal, hogy ilyen készüléket viszont alig lehet találni a magyar piacon. Pedig az eljárás nagyon egyszerű: ioncserés módszerrel kell lekötöni a károsodást okozó sókat. Egy-egy háztartás hosszú távú vízlágyítása (az erre szolgáló berendezés költsége) körülbelül 100 ezer Ft-ba kerül. Ha egy 4 tagú család hávi 10 m³-es fogyasztását vesszük alapul, akkor ehhez járul még havonként körülbelül 700 Ft értékben a tisztító sótabletta. Ennek alapján mindenki kiszámolhatja, hogy a bojler, a kávéfőző, a vasaló, a mosógép vízkövesedés miatti értékcsökkenése milyen veszteségeket okoz, illetve, hogy a lágyító készülék mikor amortizálódik.

Persze nem csak ez az egy módszer létezik - magyarázza *Gáspár József* pécsi szakmérnök. Vannak ugyanis olyan megoldások, amelyekkel nem lágyítják a vizet, viszont a fűtőfelületen olyan bevonatot hoznak létre, amelyre nem tapad a vízkő. Természetesen az lenne a legjobb megoldás, ha a vízmű gondoskodna a megfelelő összetételű folyadékról. Ez azonban olyan nagy költséggel járna, hogy a jelenlegi vízdíjakat figyelembe véve

csak nagyon hosszú távon térülne meg. Így azután saját magának kell gondoskodnia mindenkinek arról, kétfélekei védelmének érdekében hajlandó-e pénzt áldozni a vízlágyításra. (B. G.)

Hogyan öntözzük kedvenceinket?

A vezetékes (artézi) víz általános kemény. Ezt tapasztalhatjuk a vízforraló lábosban vagy a kávéfőzőben lerakódott vízkőnél is. Öntözéshez - főleg savanyú talajban fejlődő növényeknél, amilyen a ciklámen, a hortenzia és az azalea - lehetőleg lágy, mészmentes vizet használjunk. Ha esővizet fogunk fel vagy havat olvasztunk, telepítés után ez is jó. Ha nincs ilyen lehetőségünk, egy lábosban néhány perces lobogó forralás után lehűtött víz is megfelelő, a vízkő kicsapódik belőle.

Nagy, fényes levelű növényeknél - mint a fikusz, a filodendron (*Monstera*) - tapasztalhatjuk, hogy a levélre jutott kemény víz szürkés foltokat, vízkő kicsapódást okoz. Ezt sörrel, enyhén citromsavas (citrompótló is jó!) vízzel, nedves puha ruhával, vattával letörölhetjük a levelekről.

Ha poros a növény levele, ne szárazon törölgesseük, mert sérülhet a borszőve. (Gondoljunk a szemünkbe jutott porszem mennyire fájdalmasan karcoll!) Langyos, 20-22 fokos vízzel lezuhanyoztathatjuk a növényeket, közben puha szőrű kefével, szivaccsal törölgethetjük. A kevés vizet igénylő növényeknél - mint a törzsös Yucca - a növényt félrefordítva csak a leveleit zuhanoyoztatjuk, vagy - nagyobb növénynél - a cserepét (földjét) főhával letakarjuk, nehogy túföntözzük a törzsön végigcsorgó vízzel. (Buzás László)

Kávéfőző- és kuktatisztítás citromsavval

Kávéfőzőnk, kuktánk megérdemli, hogy fokozottan törődjünk *egészségükkel*. Ezek az edények tulajdonképpen közepes nyomású gőzkazánok. *Kobbanni egy kávéfőző és egy kukta is nagyot tud!*

Hogy mitől? Okaik különbözőek lehetnek. Legtöbbször azonban a vízkő miatt.

Teendők, hogy leoldassuk az edény faláról a vízkövet. A legjobb erre a *citromsav-oldat*. *Tiszszázelékos* oldattal már célt érhetünk. *Száz grammhoz adjunk egy liter vizet, s megkapjuk a kívánt koncentrátumot.* Az oldatunkat egy alkalmas műanyag edénybe öntjük, s ebbe egy éjszakára beállítjuk a hávkőes kávéfőzőt vagy a kuktát.

Az áztatás után alaposan kiöblítjük, *és durva szivaccsal jól ledörzsöljük a főzőedény* falát. Kuktánál a tömítőgumi alatt és a felső szelep környékén kell a *víz-kölerakodással küzdenünk*.

Figyelem! Csak citromsavat használjunk! Más savak is oldják ugyan a vízkövet, de súlyos mérgezést okozhatnak.

Van, aki a kávé- vagy tea főzőben szereti a patinát, ettől lesz *igazi* a kávé. Ezt a barnás színű, kissé zsíros anyagot is eltávolíthatjuk időnként. Ehhez legjobb az acetonos vatta. *Ne feledjük azonban: minden tisztítás után nagyon jól ki kell mosni, öblíteni az edényt!* (Kóczyán László)

MORZSÁK

innen-onnan, erről-arról

LANDI
rovata

ÁLOMTÖRŐ MOBILOK

A mainzi pszichiátriai egyetemi klinika alváslaboratóriumában megállapították, hogy az éjlelészekrényen készületi állapotban hagyott mobiltelefon zavarhatja az álmot. A készülékből kisugárzó elektromágneses mező az alvásnak azt a fázisát csökkenti, amelyben az álmok keletkeznek (ezt nevezik REM-fázisnak -rapid eye movement). Ezenkívül a német alváskutatók azt találták, hogy az EEG-ben (elektroencefalogram - az elektródákkal kimutatható agyáramokban) mérhető változások vannak a mobiltelefont használóknál. Amíg normál esetben a REM-fázis az egész alvás 17%-át teszi ki, a mainzi pszichiáterek szerint a mobiltelefont használóknál ez csak 14%. Ugyancsak csökken az alvási fázisnak a tartalma is: a normális 82,5 percről 68 percre.

AZ ÉRINTÉS RŐL

Az érintés elűzi a feszültséget; a simogatástól még a koraszülött babák is gyorsabban fejlődnek. Tudjuk, hogy az érintés szeretetet, védelmet jelent az élővilágban. Sajnos a gépesített világunkban kapcsolataink is sokszor válnak gépiesé. Talán szenvedünk is tőle.

Az érintés hatásaival kutatók hada foglalkozik. Érdekes mérési eredményre jutottak: egy testmasszírozás után sokkal kevesebb a stresszt, feszültséget okozó hormon a szervezetben, mint a nem masszírozott ellenőrző csoportjában.

Az egyik kutatónő állítja, hogy a bőr érintése után jobban vágyakozik szervezetünk, mint a szexuális kapcsolat után.

Olyanokon is kísérleteztek, akiknek fogalmuk sem volt róla: egy könyvesboltban az eladóknak a vevők egy részét többször meg kellett érinteniük, miközben a könyvet bemutatták. A vevőknek az a csoportja, amelyiknek kezéhez, karjához hozzá sem értek, sok mindent kifogásolt, míg az a csoport, amelyeknek tagjai mintegy véletlenül megérintettek, a bemutatott könyvekkel és a kérdéseire adott válaszok 90%-val elégedett volt.

VASAT A LÁNYOKNAK

Amerikai orvosok megállapították, hogy a vashiány gyakran tanulási nehézségekhez vezet, éspedig már akkor, amikor még nem okoz vérszegénységet.

A kutatók azt javasolják, hogy a tinédzser lányokat rendszeresen kell ebből a szempontból vizsgálni. Egy kísérlet keretében az amerikai Baltimore-ban azok a lányok, akiknél vashiányt állapítottak meg, 8 héten át vastablettát kaptak. A kezelés után a lányok emlékezőképessége és beszédképessége lényegesen jobb volt, mint azoknak a kísérleti személyeknek, akik csak placebo (gyógyszert utánczó, de hatóanyagot nem tartalmazó készítményt) kaptak. A tanulmányban részt vevő egyik lánynál csaknem 22%-os emlékezőképesség-javulást állapítottak meg.

BEGYAPLAT

Láng Andrea receptjei

Karácsonyi fatörzs - „Bouche Noël” - francia recept

Hozzávalók: 1 db készen vásárolt piskótatekercs (kb. 400 g), 4 tojássárgája, 100 g porcukor, 10 g vaníliás cukor, 250 g vaj vagy margarin, 100 g étcsokoládé vagy 4 evőkanál kakaópor, 50 g durvára vágott dió, 1 narancs, 2-3 evőkanál rum, 50 g mazsola, 80 g pikáns lekvár.

Elkészítés: A piskótatekerceset óvatosan kiterítjük, vékonyan megkenjük lekvárral. A cukrot habosra keverjük a tojássárgákkal, gőz fölött, állandóan keverve besűrítjük, hagyjuk kihűlni. A vajat ugyancsak habosra keverjük a vaníliás cukorral, az olvasztott csokoládéval (kakaóval), a narancs reszelt héjával és átszűrt levével, majd apránként hozzáadjuk a tojáskrémet, végül a rumot.

A krém kétharmad részét egyenletesen a piskótalapra kenjük, megszórujuk a vágott dióval, az előzetesen beáztatott és lecsepgetett mazsolával, szorosan feltekerjük. A tekerceset bevonjuk a maradék krémmel, villával fatörzsszerűen megcifrazzuk.

Tetszés szerint díszíthetjük.

Megjegyzés: A mazsolát el lehet hagyni; tejszínhabbal is tálalhatjuk. Nagyszerűen tûri a mélyhűtést.

Össze-vissza állította: Láng Andrea

Webmorzsák

Újabb epizód kezdődött a böngészők háborújában. Megjelent a Netscape Communicator 4.5-ös és a MS Internet Explorer 5.0-s végleges bétaverziója. Szokás szerint a változások hasonlóak, így például mindkét szoftver karcsúbb lett megirigylve az Opera tágirányt és sebességét.

A friss böngészők letölthetők és bővebb információk is olvashatók egy nemrég született oldalon, a www.bongeszok.com címen.

Közelegnek az ünnepek, ilyenkor a posta képeslap-forgalma alaposan megduzzad. Az Internetes képeslapok népszerűsége is nagyobb december táján, a CyberMikulás is útra kel. Íme néhány képeslapküldő oldal címe:

www.mikulas.hu
www.inventra.hu/kepeslap/
inda.gyaloglo.hu/card/
www.kisokos.com/Kepeslapkuldo/
www.ddd.hu/kepeslap/default.asp
www.kfki.hu/keptar/post/sendcard.html
advocacy-net.com/postcardmks.htm

Örök téma a keresés a webben (persze ama bizonyos hagyományos mellett), és szerencsére egyre több a segítségünk is hozzá. Nemrég megújult az egyik magyar keresőgép az Altavizsla (altavizsla.matav.hu), térszomszédságában pedig szábra szökkent egy új információs rendszer, az Origo. A www.origo.matav.hu/ oldalon friss hírek, érdekességek és egy nagy webcím-gyűjtemény is várja a látogatókat.

Egy szemfüles honfitársunk, Hargittai Eszter lekörözte a Matávot. Bejegyeztette ugyanis az Altavizsla.com címet, ahol (kitűnő webszimattal) friss információkkal, cím-gyűjteménnyel várja a látogatókat.

A magyar Yahoo-ként hirdeti magát a Kincskereső a www.kincses.hu/index.htm címen. Az oldalak szerény kinézetűek, de elég jól használhatóak (bár a Yahoo-tól még messze áll a dolog). Végül még egy böngészde, a Magyar Honlap Katalógus, melyet a w3.mhk.is.hu/ címen érhetünk el.

Vannak webcímek, amelyek önmagukért becséln...
www.metro4.hu
www.spektrumtv.hu/
www.planetarium.hu/
www.eletestudomany.irisz.hu/

Elkezdődött a POLI Honlap bővítgetése, az iskola webfaktosai azaz **webmester és tanítványai** közreműködésével. Így kibővült az Iránytű (Böjtös Ibolya, wildflo@faber.poli.hu) és hamarosan megjelenik az X-akták (Kovács Erika, richie@faber.poli.hu).

Az osztályok oldalainak gondozását Csombok Viktória (gremy@faber.poli.hu) és Kovács Eszter (eszter@faber.poli.hu) kezdték el. Szívesen látják a diákok ötleteit, észrevételeit. Az osztályok persze elkészíthetik saját, bővített honlapjukat is, ez elé nem gördítünk akadályt, példaként szolgálhat a JUTA JAZZ weboldala.

A Képes Krónika Csoncsi kamerájából és egeréből folyamatosan növekszik. Terveink szerint a Poligráf egyes cikkei is frissebben jutnak el a POLI honlapra.

A munka folyamatos és örömmel várunk minden segítséget, azok jelentkezését, akik szívesen lennének a www.poli.hu építői.

Főző Attila
attila@faber.poli.hu

Felelős szerkesztő: Veres Gábor
 Szerkesztő és tördelészerkesztő:
 Főző Attila László
 Ebben a számban közreműködött:
 Barta Géza, Láng Andrea,
 Dóczi Katalin (JUTA JAZZ)
 Farkas Melinda, Kalmár Anna (SZMAR10)
 Szerkesztőség:
 Közgazdasági Politechnikum
 1096 Budapest, Vendel u. 3.
 E-mail: polieszter@mail.poli.hu
 Web: www.poli.hu
 Felelős kiadó: Horn Gábor

poliÉSZTER

A tartalomból

IT-jegyzőkönyv.....	2
A rendezvénykódexről.....	3
A népszavazás eredménye.....	5
Amerikai karácsony.....	7
Iskolabíráóság végzéseik.....	8
Csoncsi kiállítási képei.....	10
Mikulás a plüssállatokról.....	12
Vízicsodák.....	13
Petravich Márk fogigála- emlékei.....	14
Házibajnokságok.....	16
Születésnap méreg.....	17
Maizl Erika forró nyomon.....	18
Szász Kata és Poncius Pilátus.....	20
A magyar verseny ..2. felvonása.....	26
Vismajor a gyümölcsösben.....	28
Rénszarvaslesen.....	31
Vámos Miklós karácsonya.....	32
Láng Andrea ünnepei.....	34
Váczai Éva kedvencei.....	36
JJ és az úri muri.....	37
Tibor a riválisról.....	38
Tibor és a tizenkettek.....	39
PoliÉszter.....	40
Vég.....	48

Aki szívesen hallgatna

Mozart-szimfóniát

a Fesztivál Zenekar előadásában,

Fischer Iván vezényletével

a Zeneakadémián,

december 26-án, délben 1 forintért,

szóljon a szerkesztőségben!

A **Poligráf**-béli rajzok
Dunai Imre munkái
1930-ból

A Közgazdasági Politechnikum lapja
Poligráf

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Felelős kiadó: Horn Gábor

Felelős és tördelő szerkesztő: Jakab Judit

Postacím: 1096 Budapest, Vendel utca 3.

e-mail: jjudit@pmail.poli.hu

Internet: <http://www.poli.hu/poli/poligraf/index.htm>

Hálózat: P:\poligraf\

Készül a Közgazdasági Politechnikum sokszorosító műhelyében